

TARİHE TANIK OLMAK DEĞİL TARİHE KAYIT OLMAK

Mine KILIÇ*

*Ne de olsa kışın sonu bahardır
Bu da gelir bu da geçer ağlama
Bu da gelir bu da geçer ağlama*

Modern dünya artık "**Olamaz!**" dediği bir sınamanın içinde...

Dünyanın nerdeyse tamamı görünmez bir düşmanla savaşırken "beş büyük" bile(!) maalesef kendi sınamalarında sınıfta kaldı.

İnsanlık tarihi her ne kadar daha önce de "pandemi"ler yaşadıysa da dünyanın bir köyden farksız hale geldiği günümüz iletişim ve ulaşım koşullarında böylesine hızlı yayılan bir virüsle ilk kez mücadele ediyor. Ve neredeyse güvendiği tüm silahlar birer birer elinde patlıyor.

Bu koşullarda da anlaşılıyor ki dünya tarihini hastalık değil, insanlığın hastalığa karşı tepkisi yazacak.

Toplumlar en küçük birimden en devasa birime kadar sınanıyor: bireyler, anneler/babalar, çalışanlar, kurumlar, şirketler, yöneticiler, devletler ...

Küçülen dünyada kilometrelerce ötede yaşanan bir felaketi birkaç saat içinde artık her yönüyle duymamız mümkün ancak ne var ki o afet ne zaman bizi yakından ilgilendirirse o zaman gerçekle yüz yüze geliyoruz. Unutulmamalıdır ki yaşantımız süresince her 25 kişiden biri direkt veya dolaylı olarak afet ve ona bağlı zararlardan etkileniyor. Afetler de birbirlerinden farklı risklerle insan ve çevre yaşamına zarar veriyorlar.

Dünya tarihinde afetleri doğal afetler ve insan kaynaklı afetler olarak değerlendirmek mümkündür. Bugün dünya tarihinde meydana gelen en büyük afet, insan eliyle oluşan ve en fazla insan kaybına yol açan II. Dünya Savaşı olup yaklaşık 50 milyon insanın ölümüyle sonuçlanmıştır. "Pandemi"ler ise doğal afetler olup insanlık tarihi boyunca birçok kez yaşanmışsa da unutulmamalıdır ki hiçbir "pandemi" insan eliyle oluşturulan felaketler kadar kıyımaya sebep olmamıştır.

İnsanlık tarihini yazanlar aslında farkında olarak ya da olmayarak geleceğin dünyasına bir tecrübe mirası bırakırlar. Gel görelim ki insanlık tarihinin mevcut durumumuzla ilgili tecrübe mirası nerdeyse yok denecek kadar kısıtlı, bu nedenle bugünleri yaşayanlar olarak bizler hangi alanda, hangi konumda olursak olalım yaşadıklarımızı kayıt altına almak ve bizden sonraki nesillere ciddi bir tecrübe mirası bırakmakla sorumluyuz. İşte bu nedenle: "Tarihe tanık olmak değil, tarihe kayıt olmak!"

Hepimiz kendi tecrübelerimizi yazmalı ve paylaşmalıyız ki bizden sonraki nesiller bugün dünyanın yaşadığı felaketi daha hazırlıklı ve güçlü toplumlar olarak karşılasınlar. Yaşadığımız sürecin son aşaması öğrenme ve değerlendirmedir. Bu aşamanın amacı, felaket süreci boyunca alınan karar ve önlemleri değerlendirerek ileride karşılaşılabilecek benzer durumlarda daha iyi mücadele etmeyi sağlamaktır. Bu tarz öğrenme eğitimciler tarafından "hatasız öğrenme" olarak adlandırılmaktadır. Yani belki de söylenebilecek en önemli şey ders almasını bilmektir. Çünkü, ancak ders almasını bilenler geleceğe ilişkin sağlıklı planlar yapabilirler.

Birey olarak, anne baba olarak, kurum olarak, idareci olarak, devlet olarak, dünya olarak yaşadığımız afet bize ne gösterdi? Biz olan bitenden nasıl bir ders aldık? Bizi yoran taraflarına rağmen bize kattığı nedir? Hangi değişimleri yaşadık? Bu değişimleri bir fırsata dönüştürebildik mi?

Bu düşüncelerle yaşadıklarımızı, tecrübe ederek kazandığımız hatta belki de bizde var olan ama şişirme reklamlarla kapıldığımız akımlardan kurtulduğumuzda farkına vardığımız yetenekleri, bir toplumun genlerinde var olan erdem niteliğindeki davranış kodlarını, dünya tarihinin ikinci Rönesans'ı olabilecek bu günlerde dinin "İyi insan ol!" emrini, kurumsallaşmanın değerini, ben demekle hiçbir yolu kat edemeyeceğimizi mutlaka ve mutlaka kayıt altına almalıyız.

Uzmanlar; beklenmedik, aniden gelişen, hızlı hareket eden ve herhangi bir hazırlık yapılmadan gelişen olaylar zincirini "kriz" olarak adlandırıyor. Bugün dünya, "kriz" sözcüğünü, daha çok kapitalist bir bakış açısıyla, sadece ekonomik yapıda yaşanan güçlük olarak algılıyor. Oysaki son günler ve yaşadığımız felaket bize gösterdi ki işin ekonomik boyutu, sosyal ve eğitimsel boyutunun yanında sadece küçük bir parça.

Bu düşüncelerle felaketin sosyal ve eğitimsel boyutu hakkında orta öğretimin önce öğretmenini sonra eğitim yöneticisi olarak neleri gözlemlediğimizi, problemlere çözüm üretip üretmediğimizi, bir çözüm ortaya koyabildiysek nasıl uygulamaya koyabildiğimizi, nasıl daha iyisinin yapılabileceğini kayıt altına almak istedim.

Pandemi ülkemiz sınırlarından içeri girdiğinden bu yana iletişim kanallarında en çok iki bakanın adı duyulur oldu, halkın gözü kulağı onlardaydı: Sağlık ve Milli Eğitim. İlki afetin doğrudan muhatabı, ikincisi geleceğimizin kodlarını yazanların bağlı olduğu bakanlıktı.

Dünya Sağlık Örgütü'nün salgını "pandemi" olarak duyurmasından çok kısa bir süre sonra geleneksel eğitim anlayışımız olan örgün eğitime devam edilemeyeceği anlaşıldı ve eğitimin en önemli ayağı olan her düzeydeki okullar bütün dünyada olduğu gibi ülkemiz de önce 15 gün sonra bir ay eğitime ara verdi. Artık her birimiz evlerimizde siper almıştık. Mücadele bu siperlerden devam edecekti.

Artık o unutulmaz film repliği bütün eğitim camiasının sadece hatıralarında değil tam da gündemindeydi: "Okul; sadece dört yanı duvarla çevrili, tepesinde dam olan yer değildir. Okul her yerdir. Sırasında bir orman, sırasında dağ başı. Öğrenmenin, bilginin var olduğu her yer okuldur."

Evlerimizin okul, çalışma masalarımızın sınıf, bilgisayarlarımızın kara tahta, gönüllerimizin ise uçsuz bucaksız bir sevgi bahçesi olduğu bu günlerde biz neyi anladık?

İlk ve en önce zor günlerin ders verme günü değil ders alma günü olduğunu anladık.

Abartılı, yanlış, gerçek dışı, moral bozucu, yıpratıcı, panik ve korku yaratıcı, tahrip edici dedikodulara, bilgi ve haberleri yaymanın bugünlerde bir tür terörist hareket olduğunu, hepimizin bağışıklık sistemini zayıflattığını gördük. Toplumların model insanları olarak öğretmen camiamızın gerçekçi ve aydınlatıcı açıklamaların temsilcisi olmasının ne kadar kıymetli olduğunu anladık.

Tabiatın hukukuna uymamanın, onu bir sonraki adımı düşünmeden kullanmanın, daha geniş bir ifadeyle dünyayı hoyratça kullanmanın ağır bir bedeli olduğunu anladık.

Afet deyince savaşların, nükleer faciaların, terörist faaliyetlerin, depremlerin, tsunamilerin, sellerin, kuraklıkların dışında varlığın içinde yokluğu yaşadığınız "pandemi" gerçeğinin bilimin ve teknolojinin olmazları öldürdüğü günümüzde bütün dünya için hâlâ büyük bir tehdit olduğunu anladık.

Birçoğumuzun, gelecekteki felaketleri en az zararla atlatmak için planlama yapmaya fazla zaman ayırmadığımızı, felaket gelip çattığında karşılaşılacak çeşitli istenmeyen sonuçlarla başa çıkmak için daha detaylı planlarımız olması gerektiğini anladık. Unutmamalıydık ki Hazreti Nuh, gemisini inşa etmeye daha yağmurlar gelmeden başlamıştı.

Acil afet planı her ülkede yapılırken mutlaka büyük eksikliklerin de olduğu herhangi bir afetle karşılaşıldığında görülmekteydi. Dünya bu afet karşısında son derece hazırlıksız yakalanmış ve

yetersiz kalmıştı. Ekonomik ve sosyal yapısı ile dünyanın önde gelen ülkelerinde yaşanan insanlık dışı halleri gördükçe genlerimizde taşıdığımız manevi değerlerimizin ne kadar kıymetli olduğunu anladık.

Toplumsal her bireyinin afetler karşısında bilinçli ve eğitilmiş olmasının ne kadar gerekli ve önemli olduğunu anladık. Hijyen kuralları mı dersiniz, adab-ı muaşeret mi dersiniz, yoksa "temizlik imandandır" mı dersiniz, ne dersiniz deyin toplumsal yaşam kuralları içinde en önemli olan şeyin temizlik kuralları olduğunu anladık.

Bilimin bütün gerçekliği ile ortaya koyduğu ve açıkladığı verileri bizim kültürümüz ve inancımızla anlamlandırmamız gerektiğini gördük. Bu anlamlandırmanın içinde "İnsanların en hayırlısının insanlara en çok faydası olmandır." hadisinin ne kadar kıymetli olduğunu anladık.

Felaketin hız kesmesinin mümkün olmadığı bu nedenle hızlı karar vermenin ne kadar gerekli olduğunu gördük. Anladık ki doğru şeritte olsanız bile, orada durup beklerseniz ezilirsiniz. Felaketin akıntısında boğulmak yerine, akıntıya yön vermenin aldığımız doğru ve hızlı kararlarla mümkün olabileceğini anladık.

Eğitim ordusunun bir neferi olarak okulların bir şirket olmadığını bize emanet edilen varlığın para değil; değeri maddi olarak ölçülemeyecek en kıymetlilerimiz, evlatlarımız olduğunu bir kez daha taa yüreğimizde hissettik.

Bulduğumuz bağlamın dünyada, ülkemizde, kurumumuzda, ekibimizde çok farklı tepkilere ve yıpranmışlıklara yol açabileceğini anlayacak bir empatiye sahip olmanın çok değerli bir erdem olduğunu; idare eden de idare edilen de olsak açık ve dürüst olmanın bizi hep saygı duyulan taraf haline getireceğini anladık.

En iyi öğrenmenin riskli de olsa hata yaparak olduğunu ve gerçek bir afet durumunda dahi hataları kabul ederek ve bu hataya yol açan nedenleri net biçimde açıklayarak insanların saygısını kazanabileceğimizi hafızalarımıza kazıdık.

Ülkemizde dijital eğitimin altyapısı ile ilgili çalışmaların uzunca bir süredir gündemde olmasının ve önemli bir yol kat edilmiş olmasının ne kadar değerli olduğunu anladık.

Algıların davranışları etkilediğini ve insanlık tarihinde bundan yüz yıl önce mektupla başlayan uzaktan eğitimin etkili olması için önce algılarımızı değiştirmemiz gerektiğini gördük.

"Dünyayı gönüllülük ve takım ruhu kurtaracaktır." diyenlerin ne kadar haklı olduğunu bir kez daha kalplerimize yazdık. Evlerimizde siper aldığımız günden itibaren tamamen gönüllülük ve takım ruhu ile bütün Türkiye'de problemi büyüten değil, çözen bir sevdıyla mutfak masalarını tahta yapıp ekranlarda sadece isimlerini gördükleri evlatlarımıza ders anlatmaya devam eden öğretmenlerimize ne kadar teşekkür etsek az olduğunu takdir ettik.

Hazır bulunuşluğun, öğrenme ile olgunlaşmanın birbirleri ile etkileşiminin bir ürünü olduğunu ve bireyin zihnen yeni öğrenmelere, yeni yaklaşımlara her daim hazır olmasının ne kadar gerekli olduğunu anladık.

Öğretmenlerin pedagojiden uzaklaşmadan da dijital teknolojiye geçişi başarıyla gerçekleştirebileceğini hatta "Dijital doğanlar" olarak adlandırılan, "Z kuşağı" olarak bilinen, dijital yerli sıfatıyla tanınan ve Türkiye'de genel nüfus içinde 1/3'ü geçen bir orana sahip gençlerin ve çocukların eğitim ve öğretiminin, rehberliğinin, bir adım ötesinde dostluğunun dijital ortamda da öğretmenlerimizin inanılmaz çabalarıyla mükemmelen yürütülebileceğini gördük.

Yönetimin, uygun bir ortamda, bir gruba bağlı kişilerin davranışlarını etkileyerek onların çabalarının ortak bir amaç doğrultusunda istenen sonuçları elde edebilecek biçimde yönlendirilmesi süreci olduğunu dolayısıyla bu afet süresince en büyüğünden en küçüğüne süreci yönlendirenlerin yöneticiler olduğunu anladık. Bu durumda felç olmuş ya da otokratik bir tarz yerine danışmacı ve katılımcı bir tarz ortaya koymanın, takım ruhuyla gerekirse kurumdaki her bireyden bir şeyler öğrenilebileceğini, her bireyin gönüllülüğü var oldukça mutlaka sürece bir katkısının olabileceğini gördük.

Eğitim örgütümüzün gerek merkezi gerek yerel düzeylerinde çalışan yöneticilerin doğal afetlerle ilgili çok daha geniş bir çerçeveden olabilecek

senaryolarla baş edebilmenin yolları konusunda ciddi bir eğitimden geçirilmelerinin ne kadar yararlı olacağını anladık.

Anladık ki...

Bizler gerek öğretmenlerimiz gerekse okul idarelerimiz olarak çok geniş kitlelere hitap ediyoruz. Yaşadığımız süreçte yönetilmesi çok önemli, gerekli, zor ve hatta karmaşık bir durum. Uzun ve meşakkatli bir yoldayız. Bugünleri en az kayıpla atlatabilmek için esnek, yaratıcı düşünceye sahip olmakla beraber objektif, cesaretli, grup çalışmasını benimseyen, her an harekete hazır, yeniliğe taraf olan, beklenmedik her türlü istek ve koşula hazırlıklı bir ekip olmamız gerekiyor.

Milli Eğitim camiası olarak sağlıkçılarımız gibi doğrudan cephede olmasak da lojistik desteğin en öndeki temsilcileri olarak risk taşıyan bir çabanın içindeyiz. Zaten yönetim becerisi de risk ve felaket anlarında özellikle gereklidir. Normal ve her şeyin yolunda gittiği durumlarda yönetim çok belirgin değildir. Sorunsuz bir ortamda, birçok kural ve yönetmelik, ortalama zekaya ve yeteneğe sahip bir kişi tarafından başarıyla uygulanabilir. Kişilerdeki yöneticilik becerisine en çok felaket anlarında gereksinim duyulur. İşte böyle anlarda bazı klasik yöneticilik kuralları ve kuramları işlevini yitirir veya bir süre için bir kenara bırakılmaları ya da değiştirilmeleri gerekir.

Hal böyle olunca, hitap ettiğimiz her bireyin -idareci, öğretmen, öğrenci, veli- durumuna ve kişilere göre sorunların ve özellikle kritik dönemlerde ortaya çıkan kişilerin problemlerinin çözümünde özel bir yetenek ortaya koymamız gerektiğini anladık.

Geleceğini daha iyi kuracak olanlar, geleceği iyi kurgulayanlardır. Ve yine inancımız gereği: "Kıyametin kopacağını bilseniz bile elinizdeki fidanı dikiş." sözlerinden hareketle:

Salgın varken sadece salgını konuşanlar, bu afetten yenilmiş olarak çıkacaklardır. Biz tedbiri elden bırakmadan salgının bittiği gün, "musibeti rahmete dönüştürmek" ilkesiyle hareket edenler olarak bütün dünyanın ortak düşmanlarına karşı -güç tutkusu, cehalet, hırs, kin, yoksulluk, kuraklık, doğanın tahrip edilmesi...- hitap ettiğimiz kitlelerin heybesine ne koyduğumuza bakalım.

Sağlıcakla kalın.

KAYNAKLAR

AKDAĞ, M. (2005) "Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi" Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:14

DEMİRTAŞ, H. (2000) "Kriz Yönetimi" Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Cilt:23, Sayı:23

SEZGİN, F. (2003) "Kriz Yönetimi", Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal. Bilimler Dergisi, Sayı: 8.

EYGÜ, H. ve KARAMAN, S. (2013) "Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet algıları Üzerine Bir Araştırma", Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:3, Sayı:1

SUS EMRİ

Yasemin KAPUSUZ*

Şehre yağmur yağarken gidişin şiirdi, sustum.
İmge açtı hakikat, hüzzam bir hazandı mevsim.
Örümcek ağı zavallı kalbim, bütün dillerde araz.
Deri değiştiren, ısmarlama bir yaşamak, adı.
Önergeler mantığı, çoktan seçmeli denklemler.

Kadife sesli kapılar açıldı düşlerimde, yalnız sana.
Yıldız tozuna bulanmış asude temmuz, ketum sonbahar.
Serkeş biraz, biraz hoyrat geceler birikti kalbimde.
Kalbinden papatyalar, başıma, duvağıma.
Ünlemi, sükuta ulayınca feveranım, sis dağlarından.
Anla beni, an ve an beni, hamuş hokkalarla.
Toz duman koşuyorum zamansız mekanlara...

Kırk ambar derinliği gönlüm, örtülerin altında.
Avuç dolusu şifalı yağmur suyu nisanda,
Biraz hüznün ve Ya Hu, hafi zikir coşkusu.
Gül dalından serpilerek lale açan ebrular, gözlerinde.
Ki bengisu pınarı gözlerin, bahar armonisi.

Kara kıştı içim, nefesinle nergis rayihası.
Kör kandiller gibi avaze, açıl ey semen, ey gonca!
Sussun imge, sussun şair, kapansın yaralar.
Gül, gülistanda güzel, sen dalgın bakışlarımda, uzak.
Gökten üç elma miktarı sussun kerevet, şaduman.

Sussun artık yeni baştan kainat...

ÖĞRENEN AİLE

Zekeriya ÇİÇEK*

Ailelere verdiğim eğitimler esnasında, velilerden en çok duyduğum cümleler şunlardır:

Hocam çocuk gelişimi ile ilgili okumadığım kitap kalmadı ama çocuklarıma ne yazık ki söz geçiremiyorum.

Hocam, kitapta yazılanı aynen uyguluyorum, faydası yok.

Hocam, en gelişmiş telefonu aldık. Derse çalışmadı. Sonuç altı zayıf...

Bu şikâyetlerin benzerlerini yazmak mümkündür. Bu şikâyetlerin özünde, kuramsal bilgilerin uygulanması halinde, uygulamada görülen pek çok sorun ortadan kalkar ya da çözüme kavuşur, beklentisi yatar. Oysa her çocuk parmak izi kadar özel bir yapıya sahiptir. Her davranışın kuramsal dayanağı vardır ancak, tek bir kuramsal bakış açısıyla çözümlenemeyecek sorunlar da vardır. Çocukluk dönemimde, mahalle komşumuz Nafiye Hanımın iki oğlu, Seyfi ile Nevzat vardı. Seyfi bizim sınıfta Nevzat ise bir üst sınıfta idi. Bir gün ders bitiminde kütüphaneye gidip kitap okuduk. Kütüphaneden eve dönerken bakkal Yusuf Amca'nın, kasa içerisine koyduğu portakal ve mandalinalar vardı. Nevzat ve Seyfi koşarak mandalinaları ve portakalları ceplerine doldurmaya başladılar.

Kazaklarının eteğini kıvrarak daha fazla portakal ve mandalina koydular ve kaçmaya başladılar. Ben şoka girmiştim ve ne yapacağımı şaşırmıştım. Yusuf Amca elinde sopayla bakkaldan çıktı onları kovalamaya başladı. Ben de korku ve endişe içinde koşmaya başladım. Koşarken Nevzat, bana bir mandalina attı. Mandalınayı havada kaptım, bir müddet koştum, sonra mandalınayı yere bıraktım. Yusuf amca bizi kovalamaya devam etti. Sonra da vazgeçti. Koşarak eve geldim, hiçbir şey olmamış gibi sobanın yanında terimi kurutmaya çalıştım. Akşam rahmetli babam geldi. Babam, akşam yemeğini yedikten sonra tüm kardeşlerimi başka bir odaya gönderdi. Önce, mandalina ve portakal çalma işini sordu. Yusuf Amca, babama her şeyi anlatmış ve benim çalmadığımı da söylemişti. Ben yaşadığım her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlattım. Babam: "hırsız arkadaşların olursa, ileride sen de hırsız olursun." dedi. Ben de bir daha bu çocuklarla arkadaşlık yapmayacağıma söz verdim. Ancak, bir odun parçasıyla ellerim şişene kadar ceza almaktan da kurtulamadım. O günden sonra sınıfta kimse yokken, birisinin bir şeyi kaybolur, benden bilirler korkusuyla sınıfa giremedim. Hala girmem. Bu ceza bende olumlu etkiye sahip olmuştu ancak aynı durum başka bir çocuk da istenen, beklenen durumu yaratmayabilir. Çünkü, ceza ya da ödülün, tembih ya da telkinin etkisi, her bireyde farklı şekilde ortaya çıkabilir.

Örneğin, zayıfı çok olduğu için elinden cep telefonu alınan çocuk, daha çok çalışayım da cep telefonumu geri alayım, şeklinde düşünür mü? Ya da ceza olsun diye banyoya kapattığınız her çocuk, olumlu davranışlar kazanır mı? Maalesef her çocuğun ceza ya da ödülü anlama ve algılama, tepki verme biçimi birbirinden farklıdır. Bazı çocuklar telefonlarına yeniden sahip olmak için çok çalışırken başka bir çocuk hırsızlık yapıp yeni telefona sahip olabilir. Banyoya kilitlenen çocuk, bunu bir ders çıkarma ve olumsuz davranışlardan uzaklaşma süreci olarak ele alırken, başka bir çocuk banyodaki jilette ellerini kesip intihara teşebbüs edebilir.

Her çocuk nasıl parmak izi kadar özel ve özgünse, her çocuğun doğasına, ruh dünyasına göre özendiriciler seçmek ve uygulamak da o kadar özel bir durumdur. Çocuğunun doğasını öğrenip ona göre hareket eden aile, o doğaya uygun eylemde bulunması ve olumlu yönde sorun çözmesi, bir "Öğrenen Aile" davranışdır. Öğrenen aileler bilimsel eserlerden, mesleki kitaplardan, bilim insanlarından ve deneyimlerinden öğrenip ailelerinin özel durumlarını da göz önüne alarak uygulayan ailelerdir. "Öğrenen Aile" ailenin kendi özelliklerine dayalı oluşturduğu, deneyimlediği, süreç içerisinde test edip uyguladığı davranışları işe koşar. Bir Türk Atasözü der ki: "Çok söyleme arsız edersin, aç bırakma hırsız edersin." Çocuk yetiştirmede öğrenen aile profili bu atasözünü ilke olarak kabul ettiğinde, çocuklarına sık sık eleştirilerde bulunmaz. Emirler verip bir şeyler yaptırmaya kalkıştıklarında, bu durumun kısa bir müddet sonra sözlerinin etkisini yok edeceğini bilir. Dolayısıyla çocuklarının yüzsüz ve arsız olmasına, kendilerini dinlemez hale gelmesine engel olurlar. Benzer bir şekilde çocuklarını cezalandırmak için kasıtlı olarak aç ve muhtaç bıraktıklarında, para vermediklerinde, onları sıkıntıya düşürdüklerinde, onları kötü yola itip hırsızlığa yönelteceklerini bilirler.

Öğrenen aile, bilimsel bilgiyi merkeze alıp kendi aile kültürüne, ailenin iklimine, değerlerine ve ilkelerine göre yetiştirmeye çalışır. Evde bilimsel bilgiyi başat değer yapan anne-baba, çocuğunun hurafelere kapılmaksızın bilimsel bilgiyi başat değer yapmasını sağlar. Değerlerin yaşandığı, paylaşıldığı, bilimsel ilkelerin üst değer olduğu bir aile profili yaratılır. Borcunu ödemeyen, sık sık evine haciz gelen, kumar oynayan bir babanın ailesinde, öğrenme iki şekilde ortaya çıkabilir. Birincisi, borca sadık kalmamayı, borcu namus olarak algılamamayı çocuk evde öğrenir.

Aynı şekilde borcunu ödemeyen bir ailenin yaşadığı travmaya şahit olan çocuk, borç konusunda farklı bir paradigma da geliştirebilir. "Öğrenen Aile" bağlamında arzu edilen, önerilen, olumlu davranışların pekiştireç olmasıdır. Başka bir anlatımla, çocuğun borcuna sadık bir ailede yetişmesi ve borcuna sadık kalmayı ve ödemede titiz olmayı öğrenmesidir.

Çocuk, dürüst olmayı, erdemli olmayı, verdiği sözü tutmayı, savaşçı olmayı, çalışkanlığı ve mücadele etmeyi ailede öğrenir. Yaşadığı küçük bir başarısızlıktan sonra yelkenlerini suya indiren bir baba, "Yattı balık yan gider." diyen ağabey, buraya kadar diyen anne; çocuğun bilinçaltına çok kötü mesajlar gönderir. Çocuk bu ailede yetiştiğinde yılmazlık güdüsü kazanamaz, savaşçı olamaz. Başarısızlık yaşadığında teselliye içkide, kumarda ve gayriahlaki süreçlerde aramaya başlar. "Öğrenen Aile" rol model olarak, bir tiyatro sahnesine benzer. Bireyler 36 aya (3 yaş) kadar dünyada öğrendiklerinin %80'ini öğrenirler. Daha sonraki yaşantılar öğrenme sürecinde sadece %20 düzeyindedir. Çocuklar tiyatro sahnesinin hem başrol oyuncusu hem de izleyicidir. Bu rollere göre kişiliği ve karakteri şekillenmeye, biçim almaya ve yönelmeye başlar. Duygularını öfke ile ifade eden bir ailede yetişen çocuk, öfkeli davranışları, duygularını aklıselim bir dille ifade edilen bir ailede yetişen çocuklar duygu yönetimini öğrenirler. "Öğrenen Aile", öğrenme sürecinde bazen aktif bazen de pasif olabilir. Çocukların da aile büyüklerine öğretecekleri çok şey vardır ve öğrenme bir süreç olarak ele alınmalıdır.

"Öğrenen Aile" profilinde baba ve anne iş hayatında, sosyal çevresinde öğrendiklerini eve taşırlar. Öğrenilen bilgi aile bireyleri ile paylaşılır. Çocuk, okulda öğrendiği bilgileri, akşam aile büyükleri ile paylaşır, öğrenmenin heyecanını yaşar. Aile bireyleri birbirine öğreten ve birbirinden öğrenen bir özelliğe kavuşur. Aile bireyleri okudukları kitapları birbirlerine anlatıp bilgi transferi yapar ve ortak ilgi alanlarına uygun eserleri okuyarak tartışır. Öğrenen ailede hem hoşgörü kültürü gelişir hem de bilgi düzeyi artmaya başlar. Bir Çin atasözü der ki: Sende bir yumurta var bende bir yumurta var. Ben sana yumurtamı veririm senin iki yumurtan olur, benim yumurtam kalmaz. Bende bir bilgi sende bir bilgi var. Bilgileri birbirimize verirsek, bilgimiz artar. Bilgi paylaşıldıkça çoğalır. "Öğrenen Aile" bilgiyi sürekli paylaştığı için, bilgi üst değer haline dönüşmeye başlar.

Ekşi mayalı köy ekmeğini yapmayı annesinden öğrenen evlat, bu bilgiyi geliştirerek fırın açabilir. Ağaç oymacılığı zanaatını babasından öğrenen evlat, bunu daha da geliştirerek gelecek kuşaklara aktarabilir. Resim sanatı, had sanatı, enstrüman çalma, ustalık gibi sanatsal ve kültürel özellikler aile içi bilgi aktarma sürecinin yaşandığı durumlardır. "Öğrenen Aile" aile bireylerinin, birbirine bilgi aktararak öğrenmeyi sağladığı gibi, yeni öğrenmelerle de bilgi dünyalarını zenginleştirirler. Böyle bir ailede yetişen çocuklar bilgi dünyasının emekçisi olurlar. Sonuç olarak aile informal bir eğitim kurumu olarak ele alınması gerekir. Bu okulun yöneticisi, ders programı, ders kitabı, hizmetlisi, güvenlik görevlisi yoktur ancak her şey bir öğrenme materyali ya da konusudur. Anadolu'nun birçok köyünde, bahçeden getirilen odun, sobaya atılmadan önce iki defa yere vurulur. Bu duruma şahit olan çocuk merak edip sorar: "Babaanne, odunu sobaya atmadan önce neden iki defa yere vurdun?" Babaanne: "Evladım, içinde böcek olabilir. Yere vurmada odunu sobaya atarsam böcekleri yakarım."

Canlı bir varlık yakılır mı?" cevabını verir. Bu ailede yetişen çocuk, doğaya, canlı bir varlığa zarar verebilir mi? "Öğrenen Aile" sadece çocuğa öğretmez yetişkinler de öğrenir. Öğrendiklerini hayatlarına uygular, düzeltir ve geliştirirler. Çocuklar peygamberler tarihinin okunup tartışıldığı, pi sayısının neden 3,14 olduğunun araştırıldığı, Kudüs'ün kutsallığının nedenlerinin ele alındığı, alternatif elektriği bulan Nikola Tesla'nın hayat hikâyesinin konuşulduğu bir evde büyüdüğünde elit ve entelektüel bir kimliğe kavuşur. "Öğrenen Aile" çocuklarını fanatizmden uzaklaştırarak, hoşgörüye sahip bir şekilde yetiştirir. "Öğrenen Aile", öğrendikçe, öğrenmeye yöneldikçe, öğrenmek için araştırdıkça, öğrenmeyi bir yaşam biçimi haline getiren çocuklar yetiştirebilirler. Öğrenme bir yaşam biçimidir. Çocuklar bu yaşam biçimini yaparak, yaşayarak öğrendiklerinde, sorgulamayı, tartışmayı, eleştirel düşünmeyi ve problem çözmeyi öğrenirler ve yaşam kalitelerini artırır.

Ya özverili davranışlar sergileyip öğrenen aile olacağız ya da kısır bir döngünün paydaşı olmaya devam edeceğiz.

Karar sizin, karar bizim...

AYRILIK

Erkan KAHRAMAN*

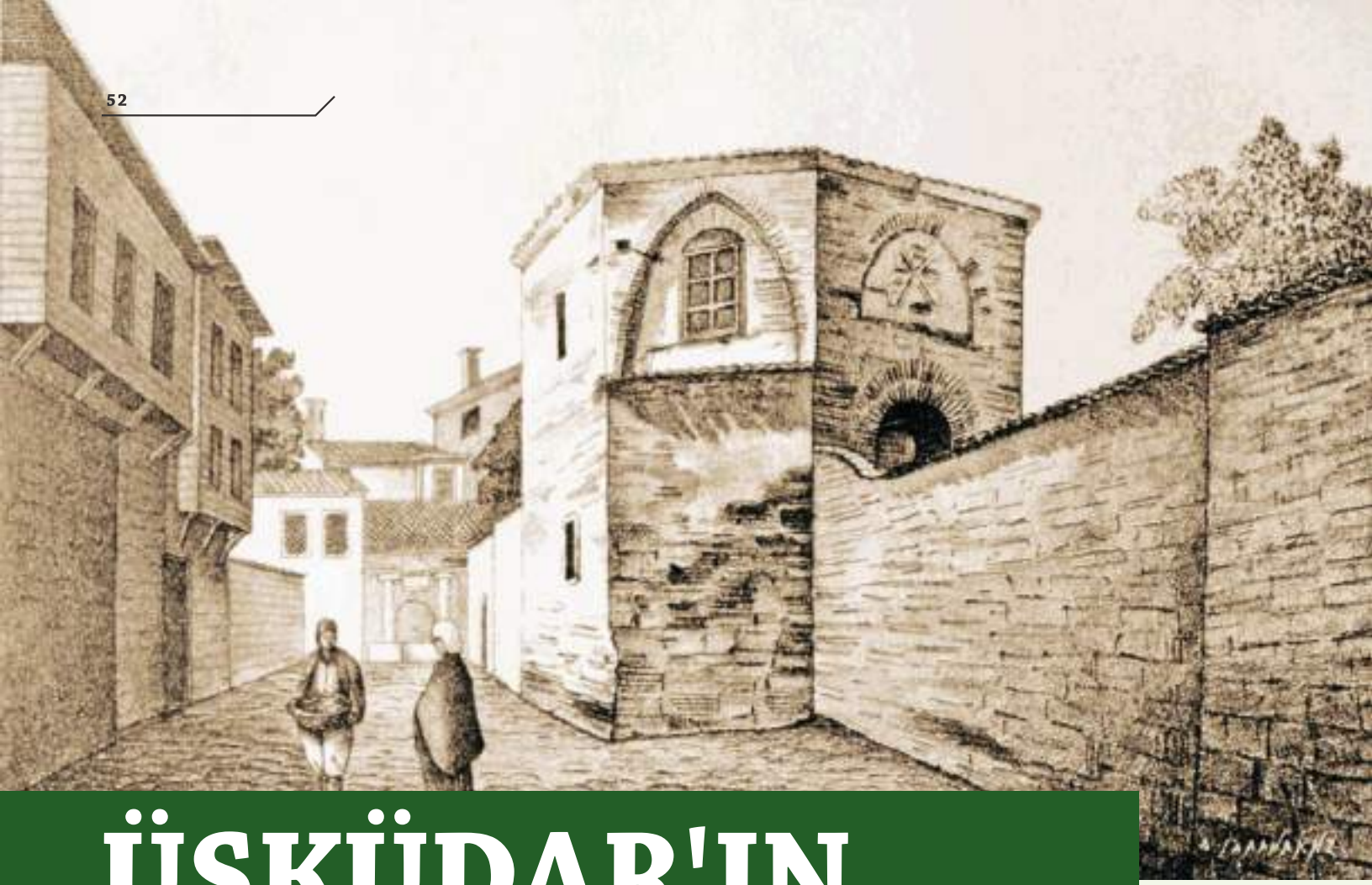
**Saçının sarısından karasından
Gönlümün sükût içre narasından
Hak saklasın firak yarasından
Hem ıstırap hem muhabbet senden**

**Her nefis tadıcıdır ölümü
Hasret-i sevda kalbimde gömülü
Saki getirdi eliyle kör düğümü
Hem ıstırap hem muhabbet senden**

**Defn etmek için ben zatını
Unuturum yaşanan her anını
Bir daha hatırlamam namını
Hem ıstırap hem muhabbet senden**

**Kahraman der ki muhabbet ne olacak
Elbet gülrû temaşa bir gün solacak
Ömür yalnız, makber üzre yol alacak
Hem ıstırap hem muhabbet senden**

**Hakkı Demir AİHL Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni*

ÜSKÜDAR'IN EVLIYASI VE MECAZİBİ

Mehmet Cemâl ÖZTÜRK*

İstanbul'da çok şiddetli bir taun hastalığı zuhur etmişti. Her gün binlerce kişi bu hastalıktan ölüp gitmekteydi. Elinden bir şey gelmeyen ahali, çaresiz bir hâlde Azîz Mahmûd Hüdâyî Hazretleri'ne koştu. Gözyaşlarıyla dua talep etti.

Kendisine gelenlere Hüdâyî Hazretleri şöyle buyurdu:

"-Bu türlü işlere karışmak bizim meşrebimize uygun değildir. Ancak madem ki hastalığın şiddeti dolayısıyla ısrar ediyorsunuz, öyleyse Karacaahmet kabristanına gidiniz. Orada bir servi ağacının altında bir hasıra sarılıp yatan ve **"Hasır-pûş Dede"**¹ denilen bir zât vardır. Ona başvurun! Eğer kabul etmeyecek olursa, selâmımızı söyleyin!.."

Bunun üzerine halk, doğruca denilen şahsa gitti. Fakat meczup meşrepli bu zât, halkın meramını dinleyince büyük bir öfke ile bağırıp çağırarak herkesi kovdu ve hasırına bürünerek yattı. Çekine çekine tekrar yanına geldiler ve bu defa Hazret-i Pîr'in selâmını ilettiler. Selâmı alır almaz ayağa fırlayan meczup Hasır-pûş Dede, hemen kendisinden istenilen duaya başladı. Duadan sonra da: "-Bugün bir kimsenin daha cenazesi kaldırıldıktan sonra bu hastalık da kalsın!" dedi.

Ardından Hüdâyî Hazretleri'nin başka bir emri olup olmadığını sordu ve tekrar hasırına büründü. Gerçekten o gün taundan bir kişi daha vefat ettikten sonra hastalık tamamıyla ortadan kalktı².

1 Günümüzde Bursa'da Abdal Mehmed Camii civarında Hasırpuş/Hatırhoş Dede isminde bir zatın kabri vardır.

2 Hasan Kamil Yılmaz, Aziz Mahmud Hüdayi, s.86, İstanbul, 1982, Osman Nuri Topbaş, Abide Şahsiyetleri ve Müesseseleriyle OSMANLI, Erkam Yayınları, 2013.

Aziz Mahmud Hüdâyi hazretleri eskilerin ilm-i zahir ve ilm-i batın dedikleri ilimleri tahsil etmiş veliyullahtan bir zat idi. Tasavvuf literatüründe "Pir" olarak da tanınmıştır. Üsküdar'ımızda, Hz. Hüdâyi'den başka bu ilimlere vakıf ve pir addedilen, Selami Ali Efendi (Çamlıca'da metfundur³), Fenai Ali Efendi (Çavuşbaşı'nda Yıldızlı Tekke camiinde metfundur), Seyyid Haşim Baba (Karacaahmet Sultan türbesinden Ahmediye'ye inerken sağ tarafta metfundur⁴), Mehmed Nasuhi (Doğancılar'daki camiinin türbesinde metfundur⁵), Seyyid Ahmed Raufi (Salacak-Sinan Paşa camii haziresinde metfundur⁶), Bolulu Himmeth Efendi⁷ ve Konevi Ali Behçet Efendiler (ikisi de Çiçekçi camii haziresinde metfundur⁸) de yaşamışlardır.

Hasır-puş Dede gibi zevat ise meczub (çoğulu mecazib) tabir edilen zatlardandır. Günümüzde kendi kültürümüzle ilgili kavramlarda kavram-anlam kargaşası yaşandığından meczuba da genellikle ve ne yazık ki, deli tabir edilmektedir.

Eskiler "İstanbul'un velisi de delisi de çoktur" demişler. Tarih boyunca İstanbul'un en ilginç şahsiyetleri meczuplar olmuştur. Alışılmışın dışındaki hareketleriyle ilgi çeken bu insanlara İstanbul'un her semtinde rastlamak mümkündür. Meczuplar bilhassa hafta tatilinin Cuma günü olduğu dönemlerde, kandil, hıdrellez, bayram gibi kalabalık insan gruplarının gezmeye çıktıkları hususi günlerde Eyüp Sultan'da toplanırlardı. Akgömek Mehmed Efendi'nin mezarı ile Hacı Beşir Ağa Türbesi'nin civarı meczupların merkezi durumunda idi. Meczuplar kıyafetlerine dikkat etmezler, pejmürde bir hâlde gezinirlerdi. Bazısı paraya önem vermezken bazısı da etraftan para toplamaktan çekinmezdi. Hepsinin ayrı bir sembolü, kıyafeti, parola hâline gelmiş sözleri bulunurdu. Meczuplar tuhaf hâl ve hareketlerinin yanı sıra sarf ettikleri şifreli ve üstü kapalı sözleri ile halkın ilgisini çekmekte idiler. Her konuştuklarında mutlaka bir mana gizli idi⁹.

Sözlükte "kendine çekmek, yaklaştırmak" anlamındaki cezb (cezbe) kökünden türeyen meczûb kelimesi tasavvufta, bir daha kendine gelmemek üzere Allah'ın aniden kendine çektiği, dost edindiği ve daimî surette huzurunda bulundurduğu velileri tanımlamak için kullanılmıştır.

Dinî duygu ve heyecanlara genellikle cezbe denir ve bu anlamda her dindar kişi ve salık az çok cezbe sahibidir. Mutasavvıflar, bir anda Hakk'ın katına ulaşan meczupların bu yüce mertebeyi kendi gayretleriyle kazanmadıklarını, bunun kendilerine Hakk'ın bir lütfu olduğunu söylerler. Cezbe akli baştan alan bir hal olduğundan meczuplar, ömür boyu kendilerinden tamamen veya kısmen geçmiş bir durumda yaşarlar. Günlük işlerini yönetip düzenleyemedikleri gibi dinî emir ve yasaklara zahiren tam olarak riayet edemezler.

Dinî yükümlülüğe temel oluşturan akli dengeye tam anlamıyla sahip olmadıklarından dinin emir ve yasaklarıyla da yükümlü sayılmayan meczuplara me'hûz (kendinden alınmış), meslûb (akıldan soyulmuş), ma'tûh (bunak), mağlûb (yenilmiş), vâlih (çılgin), behlûl (sâf), divâne ve mecnun gibi unvanlar da verilir.

İbn Haldûn, meczupların bir bakıma delilere benzedikleri halde velâyet makamında bulunduklarını ve sıddıkların hallerine sahip olduklarını belirttikten sonra fıkıh âlimlerinin onların veliliğini kabul etmediğini, ancak bunun yanlış bir hüküm olduğunu, zira ibadetin veliliğin mutlak şartı olmadığını, Allah'ın veliliği dilediğine lütfettiğini söyler. Ona göre meczuplar şer'i hükümlere tam anlamıyla uygun olmasa da ibadet ederler. Doğuştan saftırlar, kendilerine göre iyi işlerin yapılmasını teşvik eder, kötü işleri engeller, hiçbir kayıt altında bulunmadıklarından bazen gaybdan haber verirler¹⁰.

3 Mehmet Cemal Öztürk, Takhidın Bytyqı, Mustafa Tatcı, Üsküdarlı Selami Ali Efendi, İstanbul, 2006.

4 Mehmet Akif Yalçınkaya, Bandırmalızade Haşim Baba Divanı, İstanbul, 2015

5 Mustafa Tatcı, Üsküdarlı Mehmed Nasuhi Halveti, Hayatı ve İlahileri, İstanbul, 2019

6 Mehmet Cemal Öztürk, Hazret-i Pir Seyyid Ahmed Raufi el-Üsküdarî Hayatı ve Eserleri, Üsküdar Sempozyumu- I, s.404-421, İstanbul, 2003.

7 Nurettin Albayrak, Bolulu Himmeth Efendi, DİA, XVIII/57-58, İstanbul, 1998

8 Nihat Azamat, Ali Behçet Efendi, DİA, II/382-383, İstanbul, 1989

9 Doğan Pur, <https://www.dunyabizim.com/gezi-mekan/ne-meczuplari-var-istanbulun-h5118.html>

10 Süleyman Uludağ, Meczub, DİA, XXVIII/285-286, İstanbul, 2003.

Allah'ın rızasını kazanan ve yakınlığına lâyık görülen, her türlü heva ve heves lekesinden temizlenen ve bu sayede manevi makam ve mertebelere ulaşan ermiş kimselere meczup adı verilmektedir. Ancak bazı meczuplarda cezbe ve vecdin etkisiyle şathiyyat adı verilen İslâm'a aykırı sözler ortaya çıkabilmektedir. Söyledikleri sözler bazen abuk sabuk deli saçması gibidir.

Allah'ın yarattığı hiçbir varlığı küçük görmemeliyiz. Birçok insan, yarı meczup, yarı sakat yahut şuurdan noksan kimseleri aralarına alıp, onları birer eğlence vasıtası olarak kullanırlar. Hâlbuki Cenâb-ı Hak, Hümeze Sûresi 1. âyetinde: **"Arkadan çekiştirmeyi, yüze karşı eğlenmeyi âdet edinen herkesin vay haline!"** buyurmaktadır.¹¹

Hayatta olanları ehline (tanıyanlarına) malum bu zatlardan vaktiyle yaşamış bazıları da Edirnekapi'da metfun Köpekçi Hasan Baba, Sultan Abdülaziz zamanında yaşamış ve Sultanahmed camii haziresinde metfun Dügümlü Baba, Rumelihisarı dibinde metfun Durmuş Dede, Çöpatlamaz Dede, Beykozlu Adam Ol Mehmed Efendi, Laleli Camiine ismi verilen Laleli Baba, hatta Neyzen Tefvik bu zatlardan bazılarıdır¹².

Ecdadımız, maddiyat ve maneviyatı ihmal etmemeğe çalışmışlardır. İbn-i Sina gibi tıbbın sultanını yetiştiren bir milletin torunu olarak vaktiyle medresede görülen tıp tahsili, 1827'den itibaren Mekteb-i Tıbbiyye-i Şahane'de devam ederek günümüze gelmiştir. Sultan İkinci Abdülhamid Han zamanında Pastör ve Koch ile temas kurularak günün tıbbi gelişmeleri ve bulunan aşılar ülkemizde de insanların tedavisinde dünya ile aynı zamanda kullanılmıştır.

Günümüzde de gelecekte de maddiyatta ve maneviyatta terakkimiz daim olsun...

*Uzman Öğretmen

11 <https://www.islamveihsan.com/mezczup-ne-demek.html>

12 Doğan Pur, <https://www.dunyabizim.com/gezi-mekan/ne-meczuylari-var-istanbulun-h5118.html>, Mustafa Özdamar, Meczuylar, İstanbul, 2019.

İSTANBUL'DA RAMAZAN

Kezban AĞ*

Hiçbir şehir, İstanbul gibi güzel kokmuyor
Ramazan akşamlarında,
Hiçbir şehir İstanbul gibi Ramazan kokmuyor
İftar saatlerinde,
Çok şehir dolaştım, lakin İstanbul başka
Eyüp, Üsküdar, Ayasofya manevi bir alem
Burada kuş ötüşleri, çiçek kokuları bir başka
Burada taşların kokusu bile tariftir aşka...
Sabahtan başlar telaş, hissettirir kendini
caddelerde, sokak aralarında, evlerde...
camı açık pencerelerden yayılan Kur'an sesleri
ve huşu içinde diz çöken Üsküdar Camileri...
hemen hemen her semtte bir iftar çadırı
ve her birinin kapısı da sanki Arafat meydanı.
Belki, çocukluğumuzdaki iftariyelikler
Omuzda taşınan oruçlu çocuklar yok;
ama ezan seslerini bizim gibi bekleyen çocuklar gördüm
gözlerinde bir şeyleri kazanmanın mutluluğu ile
yarı baygın bakışlı nurani yüzlü çocuklar.
Minarelerden yayılınca Allah u Ekber sesleri
İslambol İstanbul'a karışıyor her zerrisi ile
dudaktan damağa yayılan su sessizliğinde;
Müslüman'ı, Musevi'si, Rum'u, Ermeni'si
doğulusu, batılsı, kaçağı, işçisi...
Nefes alışlarım kesilirse bir gün bu şehirde
Rabbime en büyük duam olsun bu sözlerim
'Ne olur Rabbim! Sura üflenildiği gün de bile
bedenim hala İstanbul kokuyor olsun'.
İstanbul

GÖKYÜZÜ, BULUTLAR VE KUŞLAR...

Reyhan ÇELİK*

İnsanlık tarihinin dönüm noktasını oluşturan tarım faaliyetlerinin MÖ 15.000-9500 yılları arasında Akdeniz'in doğu sahillerinde başlamasıyla kurulan yerleşik tarım toplumlarından, 21.yüzyıla uzanan sürecin sonunda karşılaştığımız kritik tablo; dünyanın ve insanlığın geleceği için doğa ile ilişkimizi yeniden düşünmemizi gerektiriyor. Yerleşik yaşama geçiş, insan davranışları ve alışkanlıkları üzerinde kalıcı izler bırakırken insanlığın izleri de doğayı yavaş fakat etkili biçimde değiştirmiştir. Karşılıklı etkileşimle kurulan bu denge, zamanla insanın ve doğanın aleyhinde hızla bozulmaya başlamıştır. Prof. Engin Geçtan, İnsan Olmak adlı eserinin ilk bölümünde, ilkel topluluklardan başlayarak içinde bulunduğumuz yüzyıla kadar insanların doğayla ve birbirleriyle olan ilişkilerini ele alır ve insanın zaman içinde kendisiyle ve çevresiyle yaşadığı açmazları çarpıcı örneklerle dile getirir: "İnsan, doğanın ürkütücü gücüyle baş edebilmek için diğer insanlarla bir araya gelerek toplumları oluşturmuştur. Ancak, toplumlar geliştikçe insan da giderek doğadan kopmuş ve bunun yarattığı yalnızlığı giderebilecek yeni bir beraberlik bulamamıştır. İnsanın kısa bir süre için de olsa doğayla yeniden baş başa olması, onu eski bir dostla birlikteymişçesine mutlu eder." (1)

İnsan, zaman içinde doğaya olan bağımlılığından kurtulabilmek için teknolojiyi geliştirmiş, ancak bu gelişme, özellikle 20.yüzyılın başından itibaren inanılmaz bir hıza ulaşmış ve bu kez de "insanlığın teknolojinin tutsağı olup olmadığı" sorusu ortaya çıkmıştır. Doğanın teknolojiye kurban edilmesiyle başlayan ve günümüzde vahim boyutlara ulaşan tahribatın iklim değişikliklerinden, radyoaktif kirliliğe uzanan çarpıcı örnekleri, uzaya gönderilen araçlarla stratosferde bir çöplük oluşturulmasıyla devam etmektedir. Dünyanın geleceğini tehdit eden bu sorunlar karşısında bilim adamları ve düşünürlerin ortak görüşü "yitirilecek zamanın olmadığı" yönündedir. Yazar, insanların sorunlar karşısında ortak hareket etmesi hakkında çarpıcı bir benzetme yapmaktadır: "İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana geçen süre içinde çağdaş toplumlar kendine özgü bir olguyu da birlikte getirmiştir. İnsan, eskisinden çok daha fazla sayıda insanla, çok daha kısa süreli, daha yüzeysel ilişkiler kurma eğilimindedir. Bu, soğuk bir günde karşılaşan bir grup kirpinin öyküsüne benzer. Kirpiller ısınabilmek için birbirlerine sokulurlar ama dikenleri birbirine batar. Birbirlerinden ayrıldıklarındaysa soğuktan rahatsız olurlar. İleri geri hareket ederek sonunda dikenlerini batırmadan birbirlerini ısıtabilecekleri en uygun uzaklığı bulurlar"(2)

Dünyamızın ve insanlığın karşı karşıya olduğu küresel ölçekteki sorunlara, 2020 yılı başlarında yeni bir sorun eklendi. İnsanlık, tarih kitaplarında kaldığını düşündüğü veya dünyanın uzak coğrafyalarında lokal olarak yaşandığı için pek de ilgisini çekmeyen tehlikeli salgın hastalıklardan biriyle karşılaştı. Bazı uzmanlara göre doğal dengenin bozulmasının etkisiyle ortaya çıkan küresel çaplı bu büyük salgınla mücadele edebilmek için ülkelerin ve insanların "kirpiler gibi dikenleri birbirine batmadan" birlikte çalışmaları gerekiyor.

Gelişmiş toplumlarda bireyler, sahip oldukları maddi bolluğa karşılık, boşluk, anlamsızlık ve yabancılaşma yanında insanlığın sorunlarına karşı kayıtsızlık yaşamaktadır. Dünyada milyonlarca insanı etkileyen küresel açlık, savaşlar, göçler ve iklim sorunlarına karşı duyarsızlaşan insanın bu yeni salgın karşısında bir anda "güvensiz" ve "yapayalnız" kaldığını belirten Prof. Kemal Sayar, yaşanan bu salgının insanlık için bir dönüm noktası olabileceğini vurguluyor: "Dünya 'empati çağı'nı başlatmak için bundan daha iyi bir dönüm noktası bulamaz. Bu salgın insanın 'güçsüzlük beyanı'. Hepimiz o kadar yaralanabilir ve kırılmanız ki. Tıpkı bir mülteci gibi. Hiçbir yerde güvende değiliz. Daima bir tekinsizlik hâli. Yersiz yurtsuza sırtını dönen dünya, onun yaşadığı güvensizliği iliklerine kadar hissediyor şimdi. Kendi faniliğimizle yüzleşiyoruz, onulmaz acizliğimizle..." (3) Dünyayı etkisi altına alan hızlı yaşama karşı insanları "Yavaşla" maya davet eden Prof. Kemal Sayar'ın insanlığa yönelttiği bilgece soruları hatırlamakta fayda var:

"Ego sistem mi ekosistem mi? Gürültücü ego mu, sessiz ego mu?"

"Bu salgından insanlığımızı kaybederek mi çıkacağız yoksa içimizde yankılanıp duran vicdanın çağrısını işitebilecek miyiz?"

"Merhametin diliyle mi konuşacağız bencilliğin esvabına mı bürüneceğiz?"

"Merhametin dili", günümüz toplumlarının bireysel mutluluk ve tatminle şekillenen bencil yaşamlarında unutulmuş bir dildir. Salgından en çok etkilenen ülkelerin başında gelen ABD ve Avrupa ülkeleri gibi gelişmiş ülkeler, salgının tıbbi boyutları yanında, bencilce yaşayan genç kuşakların yaşlılarla kopan bağlarından kaynaklanan merhametsizlik ile de yüzleşiyor. Hayatı her anlamda sarsan bu salgın, tüm dünyaya insani değerlere, merhamete ve öze dönüş için güçlü bir çağrı yapıyor.

Anadolu irfanından beslenen kültürümüzde, kuşakların bir arada yaşama anlayışı sayesinde, ülkemiz bu zorlu sınavdan başarıyla çıkacaktır. Ülkemizde salgın başladıktan kısa bir süre sonra, KIZILAY ve AFAD önderliğinde asker, polis, zabıta teşkilatlarının katılımıyla hızlı biçimde örgütlenen "Vefa Sosyal Destek Grubu" bu kadim yardımlaşma kültürümüzden yeşermiştir. Toplumun hafızası olan büyüklerimize ihtimam göstermenin, vefa ve hürmetin timsali olan "Vefa Hareketi"yle yurdumuza yayılan merhamet dalgası tüm dünyaya örnek teşkil etmektedir.

Salgın, dünyada yerleşik toplumsal düzenleri sorgulatacak etkilerinin yanında; insanın özüne ve kendi hakikatine de güçlü bir projeksiyon tutuyor. Salgından korunmak için sosyal mesafeyi korumak, toplumdan uzaklaşarak evde kalmak, eskilerin deyimiyle adeta "uzlete çekilmek" çoğu insan için olumsuz görünse de aslında büyük bir tecrübe imkânı barındırıyor. Yalnız olmaktan korkan günümüz insanı, her ân başka hayatları görmek ve hayatını başkalarına göstermek endişesiyle şehirde ve sosyal medyada kalabalıklara karışıyor. Psikanalist Donald W. Winnicott'un; "Duygusal olgunluk yalnız kalabilme kapasitesiyle ilişkilidir" sözünü hatırlatan Psikiyatrist Dr. Agah Aydın'a göre; "Yalnızlık bizim en özgün hazinemizdir.". Kalabalıklar içinde doğadan ve kendi hakikatinden uzaklaşan insan, karantina günlerinde bu hazineden beslenerek kendini geliştirebilir. Bu hazine ki; kadim medeniyetlerden itibaren insanlığın sahip olduğu ortak akla, hafızaya, kısaca kâinatın ruhuna varılan olağanüstü yolculuğun nihai

durağındadır. Dünyanın her yerinde ve her çağda, sırta mazhar velilerin, âlimlerin, rahiplerin sığındığı kuş uçmaz kervan geçmez dağların, mağaraların, ayazmaların kuytularında; gölge istemeyen filozofların, fildişi kulelerdeki lirik şairlerin sözlerinde, varlığı ve zamanı sorgulayan modern düşünürlerin çekildiği dağ kulübelerinde saklı hazineye doğru küçücük bir adım atma fırsatı sunuluyor bize... İrfanî kültürümüz ve edebiyatımız da uzlette olma hâlinin sayısız tezahürünü barındırıyor. İdrak edeceğimiz Ramazan ayında, manevi arınma amacıyla günlük meşgaleyi en aza indirerek itikâfa giren talipler, çilehanelere sığınan dervişler, aşīyanlardaki şairler, sanatkârlar bu anlayışın tezahürleridir.

Toplumsal, insani ve vicdani sorumluluğumuzun bilincinde, her türlü fazlalıktan arınıp azalarak alışveriş merkezlerinden, sokaklardan gönüllü olarak evlerimize; "hayatın anlamını yeniden düşüneceğimiz dağ kulübelerimize" çekilelim. "Asıl trajedi bu salgından değişmeden çıkmaktır" diyen yazara kulak vererek uzun zamandır soluksuz dört nala koşan şehrin ruhumuzdan çaldığı zamanları, tefekküre, manevi arınmaya, sevdiklerimize ayıralım. Zamanı yavaşlatarak bizi muhteşem yolculuklara çıkaran kitaplara, dünya müziklerine, iyi filmlere, gökyüzüne, bulutlara ve kuşlara hayatımızda yer açalım...

**Dünyanın ve ruhlarımızın
merhamete kavuşarak salgından
kurtulması dileğiyle...**

KAYNAKLAR

- 1) Engin Geçtan, *İnsan Olmak*, Adam Yay., İstanbul, 1984, s.13.
- 2) Engin Geçtan, *İnsan Olmak*, Adam Yay., İstanbul, 1984, s. 23.
- 3) Kemal Sayar, "Ego sistem mi ekosistem mi?", www.mucerret.com
- 4) Kemal Sayar, *Yavaşla, Kapı Yay*, İstanbul, 2018.
- 5) Işıl Cinmen, Dr Agah Aydın Ropörtajı. www.posta.com.tr
- 6) Adam Sharr, *Heidegger'in Kulübesi*, Dergâh Yay., İstanbul, 2016.

*Araştırmacı, Yazar

FARKINA VARMAK

Dilek ARÜV*

Öğretmen çocuklara Dünya'nın Yedi Harikası'nı yazmalarını ister. Gelen cevaplar şöyledir;

1. Mısır Piramitleri
2. İskenderiye Feneri
3. Babil'in Asma Bahçeleri
4. Artemis Tapınağı
5. Zeus Heykeli
6. Rodos Heykelleri
7. Bodrum Mozolesi

Kız öğrencilerden birisi kâğıdını vermekte tereddüt eder. Öğretmenine; "Bence Dünya'nın 7 harikası bunlar değil" der. Öğrenciler kıza gülerler. Öğretmen son derece anlayışlı bir şekilde:

"Peki, söyle bakalım senin listende neler var?" Kız öğrenci önce duraksar sonra okumaya başlar. "Bence Dünya'nın yedi harikası:

1. Görmek
2. Duymak
3. Dokunmak
4. Tatmak
5. Hissetmek
6. Gülmek
7. Ve Sevmek" der.

Sınıfta sinek uça sesi duyulacak şekilde bir sessizlik olur ve öğretmen ekler; basit, sıradan ve normal olarak düşündüğümüz ve gözden kaçırdığımız şeyler gerçekte ne kadar da mükemmeldir oysa.

Ben de gözlerimi kapatıp düşünüyorum. Kendimi, geçmiş ve geleceği... Geleceğe dair hayal kuruyorum, endişelerimle, korkularıyla, bekleyişlerimle, özlediklerimle en çok da umutlarımla... Peki hayalimdeki ben, insanlar için insanlık için bir şeyler yaptı mı veya yapmayı düşünüyor mu? Öyle büyük şeyler olmasın, bir tebessüm mesela, belki bir merhaba ya da bir teşekkür...

11 Mart 2020'den öncesini düşünüyorum. Her gün okula geldiğim için ne kadar da çok yorulmuştum. Evdeki işlerim, trafik derdi, öğrenciler, veliler, öğretmenler... Sonra düşünüyorum. Hangisi en çok yoruyordu beni, hangisini yapmayı daha çok özledim?

Şimdi yeniden başladığımda neleri daha iyi yapmalıyım, hangi eksiklerimi gidermeliyim, hangi hatalarımı düzeltmeliyim?

Farkında mıyım, farkına vardım mı? Bize verilen nimetlerin ne kadar kıymetli olduğunu fark ettim mi? Şimdi, hayat nedir, yaşam nedir, iyilik nedir, ölüm nedir gözden geçiriyor ve varoluşsal sorular soruyorum kendi kendime. Derinleşmenin ve maneviyatımızı güçlendirmenin tam zamanı olduğunu düşünüyorum. Yapıtaşlarımız yerinden oynadı. Dünyadaki her türlü makam mevki, mal mülk, gençlik ve sağlığın. Ahretin kapısına gidene kadar geçerli olduğunu biliyorduk ama küçücük bir virüs şu anda bütün bunların dünyada bile işe yaramadığını göstermeye yetti de arttı bile... Kaygılı düşüncelerle kendimizi ve etrafımızı yıpratmak yerine hayatımızdaki iyilikleri artırmak ve kötülüklerden uzaklaşmak için hala fırsatımız var. İyi olsun yollarımız, umut olsun düşlerimiz ve Allah rızasına adanmış ömürlerimiz. Kendini tavaf edenlerden, istifleyip biriktirenlerden değil nice canda can olan, vatan aşkıyla yanan, üretmeye can atan, umutsuzluğa düştüğünde dönüp mucizevi yaradılışına bakıp ilham alan iman dolu yüreğimiz olsun. Yol kenarında görüp çok beğendiği çiçeği koparmak yerine başkaları da bu güzelliği görsün diye yoluna devam edenlerin duyarlılığına ve diğerkamılığa geçtiğimiz gün kazanacağımız Allah'ın izniyle. Allah bizlere nimetlerini kaybetmeden fark ettirsin, kıymet bilenlerden, zorluğa sabredip nimetlere şükredenlerden eylesin inşallah.

Şimdi 3 T zamanı; tefekkür, tevekkül, teşekkür...

*Lütfi Erçin Ortaokulu Müdürü

TOPLUM DÜŞÜNÇESİNİN İNŞA SÜRECİ

Karani BEDİR*

İnsanlık Düşüncesinin Tarihçesi

İnsan, yeryüzünün en değerli varlığıdır. Bu yönüyle tarihi süreç içerisinde erdemliliğini koruyabilmesi için insanın belli aralıklarla gönderilen elçilerle desteklendiği bilinmektedir. Günümüze gelinceye kadar yeryüzünde farklı coğrafyalarda yaşayan milletlerin; örf, âdet, gelenek ve inançlarının farklılığı dolayısıyla kültürleri de farklılık göstermektedir. Dünyanın her yerinde hangi kültüre mensup olursa olsun, o milleti oluşturan ve diğer milletlerden ayıran ahlaki ve manevi değerler vardır. Bunlar toplumları ayakta tutan önemli dinamiklerdir. Din, bir değerler sisteminden oluştuğundan, toplumların değerlerinin oluşmasında ana etkiye sahiptir.

Bu sebeple, kültür, sanat, ahlak, edebiyat, siyaset ve felsefe gibi toplumsal dinamiklerin temel kaynağı dindir. Dinler; toplumların huzurunu artırma anlamında evrensel değerlerin oluşmasına önemli katkılar sağlamıştır. Doğru sözlü olmak, adaletli davranmak, iyilik yapmak, cana kıymamak ve kul hakkı yememek gibi hususlar, dinlerin ve insanlığın üzerinde ittifak ettiği ortak değerlerden bazılarıdır. Bu değerler ekseninde gerçekleştirilen davranışlarda, toplumdan topluma bazı farklılıklar olabilmektedir. Bu farklılıklar toplumlar için, hem derinlik, hem de kültürel zenginliktir. İnsanların kültürlerine ve inanç değerlerine bağlı olmaları, tüm insanlık için güven demektir.

Ortak değerlerin ve toplumsal dengenin korunması anlamına gelmektedir. İslamiyet, bütün bu bahsettiğimiz değerlerin zirvesi olarak kendini göstermektedir.

İnsanlık için bazen değerlerin unutulduğu buhranlı dönemler olmuştur. Buhranın zirvede olduğu ve insanların çıkış yolu aradığı bir dönem de cahiliye çağıdır. Cahiliye dönemi bunalımının aşılması ve erdemliliğin yeniden kazanılması amacıyla insanlık için VIII. asırda son müjdeci gönderilmiştir. İnsanlığın yeniden kendine gelmesi ve erdemliliğin yaygınlaşması öncelikle Ortadoğu olmak üzere daha sonra dünyanın farklı bölgelerine hızla yayılarak evrensel değerler, dünyada önem kazanmaya başlamıştır. Daha sonraki asırlarda bu değerler, farklı milletler tarafından korunarak daha da yaygın hale getirilmiştir. Bu süreç epey devam etmiş ancak zamanla insanlar, verilen nimetlerin önemini ve toplumsal huzurun değerini unutmuşlardır. Erdemli toplumları saran atalet, başıboşluk, yeniliklere kapalılık ve gelişmelere karşı çıkma alışkanlığı, ciddi anlamda problem olmuştur. Bu durum bağnazlığın oluşmasına ve toplumun geri kalmasına zemin hazırlamıştır.

Aydınlanma ve Dünyevileşme

Erdemli toplumlar hazırı tüketirken, Batı dünyasında ise, kilisenin bilime karşı mesafeli durması ve baskıcı tutumu karşısında dinde yenilik taleplerinin, rönesans ve reform hareketlerinin ayak sesleri gelmeye başlamıştır. Batıdaki bu hareket, Kilisenin otoritesine karşı aklın rehberliğinde bilim ve felsefe ile yapılan yenilikçi bir devrimdir. Emanuel Kant'ın öncülüğünde başlatılan aydınlanma düşüncesi, batı dünyasının, Ortaçağ düşüncesine ve Kilisenin dinle ilgisi olmayan baskıcı tutumuna karşı Hristiyanlık geleneğinin otoritesini kırmak için ortaya atılan bir iddiadır. Bu düşünce, insana, doğaya ve hayata bakmanın ötesinde insanın kendine, kendi yeteneklerine ve aklına güvenmesini, refahı ve mutluluğu gelecekte aramasını öngörüyordu. Çünkü aydınlanma, aklın tek kriter olduğu, onun dışında hiçbir şeyin ölçü olarak kabul edilmediği bir düşünce anlayışıdır.

Maddeye yönelen insan birçok yeniliği gerçekleştirerek teknoloji denilen gücü ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte Batı, tarihi bir sıçrama yapmış ve zamanla dünyada siyasi, iktisadi, ekonomik ve teknolojik üstünlükler kurmaya başlamıştır. Baskıcı dönemin ardından birçok alanda insana üstünlük veren bu güç, aynı zamanda onun doğru yolda olduğunun güvencesi olarak algılanmıştır.

Mevcut dini anlayış ise bu süreçte yeniliklerin tetikleyicisi olmuştur.

Sekülerizmin Yansımaları

Klasik fikri akımların aksine herhangi bir geleneğe bağlı olmayıp meşruiyetini kendinden almaktadır. Bu akım, kendisini herhangi bir geleneğin ve fikri akımın devamı olarak görmez. Bu nedenle modern düşüncenin, evrensel anlamda bir düşünce kırılması olduğunu söyleyebiliriz. Geleneksel düşünce akımları, kaynağı aşkın alandan alırken, modern düşünce, gerçeği, doğruyu, iyiyi ve güzeli belirlemede kendini esas alır. Dolayısıyla gerçeklik, akıl ve tecrübenin sınırlılıklarıyla kalırken insanın Tanrı ile bir bağlantısı kalmamış, ahlak ise aklın inisiyatifine bırakılmıştır.

Aydınlanma düşüncesi, akli kutsaldan bağımsız bir şekilde düşüncede ve toplumda tek otorite olarak kabul etmiştir. Halbuki, geleneksel toplumlarda gerçekliğin tayinini din yapmış, ahlaki alana din hâkim olmuş, akıl ise genellikle dini esaslara tabi olmuştur. Modern düşüncede akıl tek otoritedir, din ise ona tabidir. Tanrı ise var olabilmek için aklın varlık kriterlerinden geçmesi gerekmektedir. Dolayısıyla ahlaki ve insani gerçekler, Tanrı tarafından değil de insan tarafından akılla tespit edilmiştir. Böylece geleneksel toplumlardaki dinin yerini modern toplumlarda akıl almıştır. Seküler zihniyete göre, gerçek sadece rasyonel olanla sınırlıdır. Doğa ve evren, aklın ve tecrübenin ışığında, insanın düşünce ve deneyimine sunulan bir obje haline getirilmiştir. Dolayısıyla Tanrı, melek ve ahiret gibi kavramlar, rasyonel olarak değerlendirilip ispat veya reddedilmeye çalışılmıştır. Seküler düşünce yapısı, modern devlette ve onun yansıması olan kurumlarda kendi varlığını somutlaştırmıştır. Akli önceleyen düşünce yapısına göre din, ahlaki ve metafizik alanı belirlememeli, sosyal ve kültürel hayata da karışmamalıdır. Bu düşünce yapısına göre insan, evrende her türlü yetki ve tasarrufu kendi tekelinde görerek o doğrultuda hareket etmiş ve doğayı hoyratça kullanmıştır.

Çağdaş Toplum

Günümüzde insanlık, iki dünya savaşı geçirmiş bir üçüncüsünü beklerken daha farklı durumlarla karşı karşıya kalmıştır. Bölgesel savaşlar, ekonomik krizler, çıkar çatışmaları, kamplaşmalar, göçler, katliamlar, işgaller, petrol savaşları ve aşırı silahlanma gibi gelişmeler, üçüncü dünya savaşını aratmamaktadır. Dünya bir yere doğru sürükleniyor fakat ne olacağını kimse net olarak söyleyemiyor. Bir yandan güçlü firmalar ulus devletlerdeki tüm iştirakleri satın alırken, diğer taraftan bazı ülkeler güçsüz duruma düşürülerek kaosa sürükleniyor ve o ülkenin toprakları direk olmasa bile dolaylı olarak işgal ediliyor veya kontrol altına alınıyor. Fakat yıllarca o ülkenin insanların göç yollarında perişan olması, denizlerde boğulması veya kendi ülkesinde bombaların altında can vermesi, kimsenin umurunda değil. Bu durum aslında aydınlanma düşüncesinin getirdiği kapitalizmin yansımasından başka bir şey değildir.

Batı dünyası, yüzyıllardır nerede stratejik bir bölge varsa orayı ele geçirmenin veya garanti altına almanın peşinde olmuştur.

Hak, adalet, eşitlik gibi erdem içeren kavramlar, Batı'nın gündeminde yer almamaktadır. Bir kesimin zenginlik ve refah içerisinde olması insanlığa huzur getirmiyor. Dünya gitgide görünmeyen bir kaosa doğru sürükleniyor. Ekonomik krizler ve sosyal problemler nedeniyle insanlar huzursuzluk içinde çalkalanıyor. Bunun tedirginliği aile ve gençlerin beklenmedik agresif tepkilerinde bile görülebiliyor. Deizm, hedonizm, agnostizm ve lgbt, gibi akımlar, silahlı saldırılar, uyuşturucu ve alkol kullanımındaki artışlar, olaylar karşısında halkın daha asabi tepkiler vermesi, biraz biyolojik, biraz psikolojik, biraz da insanların şuuraltındaki refleksleri olsa gerek.

Ortadoğu ve Afrika içler acısı. Afrika'da ve farklı bölgelerde insanlar açlıktan ölüyor, dünyada birçok insan, hangi ülkeleri gezeceğini ve nerede tatil yapıp para harcayacağını düşünüyor. Batıda aşırı beslenme nedeniyle obezitenin sebep olduğu hastalıklardan dolayı ölen insanların sayısının, Afrika'da açlıktan ölenlerin sayısından daha fazla olduğunu biliyor muyuz?

Sürecin Coğrafyamıza Etkileri

Dünyada son 50 yıldır gördüklerimiz kaosa sürüklendiğimizi ortaya koymuyor mu? Kıbrıs adasındaki Türklerin yok edilme girişimine karşı 1974 yılında yapılan Kıbrıs Barış Harekatının ardından 46 yıl geçmesine rağmen sadece Rum kesiminin Avrupa Birliği'ne alınarak Kıbrıs sorununun çözülmemesi, Afganistan'ın işgal edilerek daha sonraki süreçte perişan hale getirilmesi, Filistinliler'in topraklarının ellerinden alınması, Azerbaycan Dağlık Karabağ bölgesinin Ermenistan tarafından işgal edilmesi, Bulgaristan'da Türklere zulüm ve katliam yapılması, Doğu Türkistan'daki Türklere zulmedilmesi, Irak'ın işgal edilmesi, Bosna Hersek'te dünyanın gözü önünde soykırım yapılması, Arakanda masum insanların öldürülmesi ve evlerinin yakılması, Suriye topraklarına ait Golan tepelerinin işgal edilerek yıllar sonra da dünyaya deklare edilerek işgal eden ülkeye verilmesi, Suriye ve Libya'nın cehenneme çevrilmesi, Yemen'in perişan hale getirilmesi... Aslında hep dünyanın bir çıkmaza doğru gittiğini göstermiyor mu? Evet, bir yandan değişimin kaçınılmaz olduğu gözüküyor, diğer yandan da bu değişim sürecinin dünyaya nasıl bir bedeli olacağı merak ediliyor.

Bugün insanlık aydınlanma düşüncesiyle refah ve huzuru yakalaması gerekirken huzursuzluğun girdabında kendini bulmuştur. Bütün bunların sorumluluğu, aydınlanma filozoflarının görüşlerini eksik veya yanlış yorumlayan politik aktörlere yüklenmemelidir. Zira tüm katmanlarıyla toplum da, seçici unsur olarak bu sorumluluğa ortaktır. Bütün bu adaletsizlik ve bencilliklerin oluşturduğu kaos ortamında Covid-19 virüsüyle dünyayı kasıp kavuran salgın, aslında toplumun yeniden inşasına vesile olabilir. Çünkü virüsten sonra dünyada hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Bu salgın ister normal bir virüs olsun ister insanların laboratuvar ortamında üretmiş olduğu bir virüs olsun kendine çok güvenerek seküler düşünceyle hareket eden insanı aciz bırakmıştır. Sağlık, insana ve doğayı korumaya yatırım yapmak yerine, silaha ve ticari alanlara yatırım yapmanın dünyayı nereye götürdüğü son derece açıktır. Bu salgın, Avrupa'da ahlâk ve değerlerin pek dikkate alınmadığını, bazı ülkelerde huzurevlerinde kalan yaşlıların kendi kaderleriyle baş başa bırakılarak ölüme terk edildiğini göstermiştir. Bu durum bile Batı aydınlanma düşüncesiyle gelen modern hayatın insanlığı ne hale getirdiğini anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Bu vesileyle yaradılış kodlarımıza dönerek, bu buhranlı durumdan kurtulup gerçek erdeme ulaşabiliriz. Unutulmamalıdır ki nimetlere şükretmek, zorluklara sabretmek, paylaşmak ve yardımlaşmak, tutumlu ve ölçülü olmak, değer ve kıymet bilmek, hürmet göstermek, doğru ve dürüst olmak, sadakat göstermek, saygı sevgi ve muhabbet sahibi olmak, yaratılanlara karşı hoşgörülü olmak gibi birçok erdem, zaten insanın özünde var olan hassasiyetlerdendir.

Son Söz

Çok güçlü görünen ülkeler bile bu salgın karşısında insanoğlunun aciz olduğunu bazı uygulamalarıyla ve yaptıkları açıklamalarla ortaya koymuştur. Din ayrımı yapılmaksızın mabetlerde ayinler yapılmış, minarelerden ezanlar okunmuş ve dualar edilmiştir. Bu durum aslında insanın güçsüz olduğunu, bir yandan bilimin gereklerini yerine getirirken bir yandan da yaratıcıya sığınarak ondan yardım istemenin gerekliliğini ortaya koymuştur. Hatta Covid-19, yayılmasını sürdürdüğü bu zor dönemde bazı devletler, ihtiyacın çok olduğu sağlık malzemelerinin yetersizliği hususunda birbirlerini suçlarken devletimizin, Balkanlardan Avrupa'ya, Ortadoğu'dan Afrika'ya ayırım yapmadan birçok ülkeye karşılıksız tıbbî malzeme göndermesi, devlet olabilme değeri açısından manidardır. Ayrıca ülkemizin her köşesinde gönüllülük esasına dayalı olarak her mahallede oluşturulan "Vefa Grupları"nın ev ev dolaşarak insanların ihtiyacını karşılaması ve onlarla ilgilenmesi millet olabilme açısından çok anlamlıdır. Bu örnekler, toplumun yeniden inşasının kodlarını içimizde taşıdığımızı göstermektedir. İnşa hareketini gerek gönül coğrafyamız, gerek diğer ülkeler, bu millettten beklemektedir. Çünkü milletimiz, bu kodlarla asırlarca karşılık beklemeden tüm dünyaya hizmet etmiştir. Bu millet insanlığın umududur, hep birlikte umudumuzu yeşertelim. Kalın sağlıcakla.

UYANDIN MI, YOKSA HÂLÂ UYUYOR MUSUN?

Tuğba TATLI CÖMERT*

"İnsanı bedenlen ameliyat etmek için uyutmak,
ruhen ameliyat etmek için ise uyandırmak gerekir."

Tolstoy

Her şeyde olduğu gibi yeryüzünde de yasalar vardır. "Yeryüzü Yasaları". İnsanoğlu onlara uymakla mükelleftir. Uyduğu vakit huzurlu ve saygın bir hayatı olur.

Peki nedir bu çiğnenmemesi, uyulması gereken "Yeryüzü Yasaları?"

Mesela adaletsizlik yapmamak, çalmamak, dolandırmamak, yağma-yığma yapmamak, kardeşi kardeşe düşürmemek, hiçbir canlıya zarar vermemek, faiz denen haramı geçim kaynağı haline getirmemek, insanları buna mecbur bırakmamak, kimseyi kandırmamak... Yani bir insan olarak yaradılış gayesine uygun şekilde, insanca yaşamak... Bu yasalara uyulmadığı vakit işler tersine döner; iyiyken kötü olursun, sağlıklıyken sağlığının derdine düşersin, varlıklıyken paran pul olur.

Bir söz var çok severim:

*"Kula bela gelmez Hak yazmadıkça,
Hak bela yazmaz kul azmadıkça."*

Her şey yolunda giderken, bir sabah uyandık ve mikroskopta bile defalarca büyütülmesine rağmen zor görünen bir virüsle mücadele etmeye başladık. Devasa plazalarımız, bize üstünlük sağlayan etiketlerimiz, havalı mesleklerimiz ve dahası bankalar dolusu paramız bizi bu mücadeleden bertaraf etmedi.

Virüs zengin fakir ayırt etmedi. Açlıktan ölmek üzere olan biri ile ülkeleri yönetenler onun nazarında aynı kefedeydi...

Ayrıcalıklı sayılan meslek grupları bu süreçte işsiz kalıp borçlarını ödeyemez, temel geçimlerini sağlamakta zorlanır hale gelirken varlıklarından haberimizin bile olmadığı insanlar bizler için canhıraş bir halde çalışmaya başladılar.

Burada insanoğlunun, tüm dünya olarak iğneyi kendisine batırması gerektiği kanaatindeyim. Çünkü unuttuk, hatırlamamız lazım; bıraktık, tutmamız lazım; şımdık kendimize gelmemiz lazım... Geçmişî yâd edip durduk; ama geçmişteki özlediğimiz değerlere sahip çıkmadık. Yok olmaya yüz tutmalarına, hatta yok olmalarına göz yumduk... Büyüklerimizin ellerinden, küçüklerimizin gözlerinden öperdik, bayramlarda bile bunları yapmaz olduk.

İmanın ipine sıkı sıkıya sarılmalıydık; bizi kurtaracak olanın yalnız ve ancak o olduğunu bilerek buna göre davranmalıydık, böyle bir ipin varlığından bile habersiz hale geldik.

Komşumuz açken tok yatmamalıydık, mallarımızı artırdıkça artırdık, biriktirdikçe biriktirdik. Yetmedi başkası da görsün istedik. Orada burada sergiledik... Kendimizden başkasını gözümüz görmedi. Bugün o mal yığınının altında eziliyoruz.

Unutmamalıyız ki dünya üzerinde hiçbir olan sebepsiz yere olmamıştır. Yolda giderken ayak altına değen taşın bile bir günahın affına vesile olduğu bu dünyada zaten aksini düşünmek mümkün değildir. Hani üç yaşında Suriyeli bir çocuk vardı. "Ölünce her şeyi Allah'a anlatacağım." demişti. Kim bilir, belki de gerçekten anlatmıştır da bu da yaşananlara bir sebeptir?

Sebeplerin kilit, sebepleri halk edenin de bu kilidin anahtarı olduğu unutulmamalıdır. Her anımızın imtihan olduğu bu dünyada, her musibette bir nasihat görmek önce Müslüman sonra da bir insan olarak hepimiz için çok mühim bir hadisedir. Belki de bütün bunlar, kendimizi her şeyin üstünde gördüğümüz ve öfke, kıskançlık, kibir, sahtekarlık, çıkar sağlama, üstünlük kurma vs. gibi nefsanî hareketleri baş köşeye koyduğumuz için bir uyarıdır. Belki de daha kötüsünü yaşamaktan bizi koruyacak olanlar yine bizler olacağız.

İnsan olduğumuzu, özümüzün sevgi ve iyilik olduğunu, bölünürsek yok, bölüşürsek tok olacağımızı, affın öfkeden büyük, tevazunun kibirden güzel, cömertliğin cimrilikten daha büyük zenginlik olduğunu hatırladığımızda ve buna göre yaşadığımızda dünyada cenneti yaşayacağız.

SALGIN/CONTAGION

Deniz SARIBUDAK*

Süresi: 1saat 46 dakika

Türü: Dram, Bilim kurgu, Gerilim

Yönetmen: Steven Soderbergh

Oyuncular: Marion Cotillard, Matt Damon, Laurence Fishburne, Jude Law, Jennifer Ehle, Gwyneth Paltrow, Kate Winslet.

Ülke: ABD

Yayın tarihi: 9 Eylül 2011

Senaryo: Scott Z. Burns

Yapımcılar: Gregory Jacobs, Stacey Sher, Michael Shamberg

İlginç yapımlara imza atmış Soderbergh'in yönetmenliğinde çekilen Scott Z. Burns'un senaryosunu yazdığı Salgın filmi, bugün dünyayı etkisi altına alan ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 11 Mart 2020'de pandemi olarak ilan edilen Covit-19'un, insanlar üzerinde yarattığı etkiye bakıldığında, neredeyse bugünü anlatmış demek yanlış olmayacaktır. 2011 yapımı olan Salgın, aslında bir bilim kurgu filmidir. Filmin senaristi, senaryoyu yazmadan önce WHO'ya danışmış olup virologlarla ve epidemiyolojistlerle iletişime geçmiş olduğunu söylemektedir. Bilim insanlarının ortaya çıkacağını belirttikleri ve dünya üzerinde yaratabileceği korkunç etkilerinden bahsedilen MEV-1 virüsü, filmde Sars virüsü ile H1N1 virüsünün ardından üretilen bir virüs olarak ele alınıyor. Bununla birlikte insanların kafasında bu filmin Covit-19 virüsüyle bir alakası olup olmadığına, virüsün birilerinin eliyle üretilme ihtimalinin olduğuna, nüfusun azaltılması ya da Çin'in dünya ekonomisini yönetenleri alt ederek öne geçme çabası olduğuna dair sayısız tartışmanın yaşandığı ve üzerine on yıl öncesinden bile makalelerin yazılarak insanların uyarıldığı gibi iddialarda bulunulan Koronavirüs salgını; bu filmde mi esinlenilerek ortaya çıktı ya da film mi bu durumu haber verdi bilinmez ama Salgın filminin tam da konunun üzerine denk geldiği tartışmasız bir gerçektir. Diğer taraftan bilim adamlarının Covit-19'a dair, insan eliyle üretilmediği yönündeki açıklamaları dikkate alınırsa filmdeki olayların bilim adamlarının öngörüsü olduğunu kabul etmek de mümkündür. Filmin yönetmeni Soderbergh ise filmin günümüzdeki salgına benzerliği konusunda Hollywood Reporter'a, uzmanlarla konuştuğunu ve salgının ne olduğunun değil, ne zaman olacağının önemli olduğunu söylediklerini açıklayarak kafalarda uyanan soru işaretine cevap vermiştir. Burns, film ile Koronavirüs arasındaki benzerliklerin tesadüften ibaret olduğunu ve bunun o kadar da önemli olmadığını belirtmiş olup bundan daha önemli olan şeyin, hızla yayılan virüse karşı toplumun nasıl tepki verdiği ve bunun insanlar üstündeki etkileri olduğunu da söylemiştir. Filmde bir yarasanın yediklerini bir domuzun üzerine kusması ve bu domuzun da bir restorana girmesi sonucu zincirleme bir şekilde virüsün yayıldığına görülmesi durumu, günümüzde görülen Covit-19'un nasıl ortaya çıktığı ihtimaline dair bir fikir vermiş bulunuyor. Hem filmde ele alınan MEV-1 virüsünün hem de Covit-19'un hayvanlardan geçmesi benzer bir durumdur.

Her ikisi de solunum yoluyla insanlara bulaşmakta, cisimlere dokunmak ve yakın temasta bulunmak tehlike yaratmaktadır. Ancak elbette iki virüs arasında farklılıklar da mevcuttur. Örneğin MEV-1, Koronavirüsü ile aynı gruptan değildir. Burada bir parantez açmak gerekirse, virüsün domuza yarasadan geçmesi, ekonomik gücün merkezinde yer alanların domuzu temize çıkarmak istemeleriyle alakalı olabileceği de muhtemel bir durum olarak düşünülebilir. Nihayetinde tüm bu tartışmaların odağında bulunması ve bugünlerde yaşadığımız karantina durumuna benzer şekilde yaşananları, olası bir deneysel salgının neticesi olarak ele alması açısından Salgın filmi, dikkatimizi çekmiş bulunmaktadır.

Aslında filmde, 1918-1920 yılları arasında görülen "İspanyol Gribi"nin yayılmasına benzer bir durum görülmektedir. O salgın elli milyon insanın ölümüyle sonuçlanmıştır. Filmin yaratımında ise 2002-2003 yılları arasında görülen SARS virüsünün ortaya çıkışı konuya temel oluşturmuş görünmektedir. Filmde ele alınan diğer virüsler ise bilim insanlarının varlığından bahsettiği virüslerdir. Filmde MEV-1'in ortaya çıkışı Sars virüsü ile benzerlikler göstermekle ondan daha tehlikeli, mutasyona uğrayarak türemiş olabileceği şüphesiyle tanımlanmakta zorlanılan bir virüs çeşidi olarak anlatılmıştır. İşte gerçek hikâye de bununla ilgilidir. Diğer taraftan filmde, antikörlerin üretimi için gizli bir şekilde virüsün çoğaltılarak mutasyona uğratılması deneyi de oldukça çarpıcı bir parametredir. Zaten toplumsal kargaşa da bundan kaynaklanmaktadır. Film, ana fikre bağlı olarak şu soruyu gündeme getirmek istemiştir: Bu virüslerin veya türevlerinin yayılması durumunda dünyada neler olur?

Filmin olay örgüsü ise şöyle: Minesotalı Beth Emhoff bir iş gezisi için Çin'e gider, restoran şefi ile tokalaşır, ertesi gün havaalanında kredi kartını genç bir kadına uzatır, ardından evine döner ve oğluna sarılır; Hong Kong Khawloon'da genç bir adam metroda öksürmeye başlar; Londra'da genç bir kadın toplantıya katıldıktan sonra kendini kötü hissetmeye başlar. Böylece Mineapolis, Tokyo, Chicago derken hızlı bir şekilde yayılan virüs, insanların hikâyeleriyle buluşur. Konusu ve oyuncu kadrosu oldukça güçlü olmasına rağmen arka planda kalan bazı hikâyelerin anlatımında kusurlar yer alsada da filmin ritmi oldukça hızlıdır ve gerilimi yüksektir. Dünyanın farklı yerlerinde yaşanan ölümler neticesinde,

Atlanta Georgia, San Francisco California'daki bilim merkezleri ile Cenevre-İsviçre'deki Dünya Sağlık Örgütü harekete geçer. Beşinci gün itibarıyla Beth Emoff'un beyin zarının otopside kontrol edilmesi sonucu durumun ciddiyetini fark eden bilim insanları uyanır ve Epidemic Intelligence Service (Salgın İzleme Servisi), salgına sahip insanları tespit ederek izole etmeye başlar. Atlanta Hastalık Koruma Merkezi'nde görevli olan Dr. Erin Mears, yetkilileri uyarırken salgının oldukça ciddi olduğunu, virüsün kuluçka süresinin, kaç kişiye yayılabileceğinin, bazılarının sadece taşıyıcı olabileceğinin altını çizirken kendisinin de bu hastalığın kurbanı olacağını düşünmez elbette. Böylesi bir durumda tıpkı şimdi olduğu gibi ön cephede yer alan sağlıkçıların durumunu andırmaktadır bu sekanslar. Başlangıçta kimse virüsün tam olarak ne olduğu ve nasıl adlandırılması gerektiği konusunda bilgi sahibi değildir. Sonrasında ortaya çıkacak olan salgın gerçeği ise tahmin edilenlerin çok daha üst boyutlarındadır.

Filmde öne çıkan Krumwiede karakteri, fırsatçı bir blogger olarak uydurduğu ilaca insanların ulaşması gerektiği yalanıyla kapitalizme bir selam göndermektedir. Asıl amacı kitleleri galeyana getirerek para kazanmak olan Krumwiede karakterine hayat veren Jude Law, rolünün hakkını vermiş. Ayrıca virüsün bir biyolojik silah olduğu tartışmasını da gündeme getiriyor. Ancak işin aslı virüsün ne olduğu, neden ortaya çıktığı onun için çok da önemli sayılmaz. Onun için asıl önemli olan paradır.

Hastalık Kontrol Merkezi'nin 4. laboratuvarında ise başka bir olay dönmektedir. Bilim insanları, yumurta şeklinde, yüzeyi glikoz proteinlerine benzeyen ve vücutta büyüyen 15-19 kilobaz ve 6-10 arasında gen taşıyan bir çeşit birleşim ürünü olan virüsü tanımlamaya başlarlar. İşte bu da ayrıca şaşırtıcıdır çünkü Koronavirüsün de mutasyona uğradığı ve bir çeşit protein topu olduğu gerçeği yeniden karşımıza çıkmaktadır. MEV-1'le ilgili olarak yarasa ve domuz dizileri taşıyan virüsün, akciğere ve beyin hücrelerine girebilmekte olduğu anlaşılmıştır. Tam bu noktada izleyicinin aklına şu soru takılıyor: Yoksa bütün virüsler birbirinin bir devamı mı? Filmde Dr. Ally Hextall: "Dünyada bir yerde yanlış bir yarasa ve yanlış bir domuz karşılaşmış." derken, virüsün ortaya çıkışını da bilimsel metotlarla tespit ettiğinde "Aa!" demeden durmak mümkün değil. Fakat Dr. Ian Sussman ve Dr. Ally'nin arasında geçen bir diyalog gözden kaçmıyor. Antikor deneyi yaparak tehlikeli 4. Seviye Biyo Güvenliğin dışında kimsenin çalışamayacağı bir virüsle karşı karşıya iken Dr. Ally, çalışmayı durdurması, örnekleri pişirip her şeyi yok etmesi için Dr. Sussman'ı arar. Çünkü tehlikeli bir durum söz konusudur. Dr. Sussman ise vazgeçmemekte kararlıdır. Böylece filmde virüsün geliştirildiği görülür. Dr. Sussman, virüse uygun antikorlar dener ve azami bağışıklık konsantrasyonlarını inceleyerek çoğalmasını sağlar. Ayrıca asıl etkenin bir yarasa hücresi olduğunu bulur. Bu şekilde virüse uygun antikorları bularak Dünya Sağlık Örgütü'nü bilgilendirir. Üretilen antikorlar ise saklanmaktadır. Sekansların birinde Dr. Ally, sakladıkları antikorla kendini aşılayarak gerçeği gösterecektir. Sonrasında bu virüsün dünyadaki laboratuvarlarda üretilerek servis edileceği ve aşının pazarlanacağı gerçeği de Blogger Krumwiede'nin dilinden belirtilir. Bazı insanlar aşı geliştirmek için kobay olarak kullanılacakken aslında uygun antikorlar ilgili birimin elinde zaten çoktan mevcuttur. Bu sebeple kimlerin neyin amacıyla olduğu konusu, filmin tartışma yaratacak yönleridir. Tabii Krumwiede'in derdi başka olduğu için altın çanak adını verdiği tedavi edici olduğunu söylediği sahte ilacını, şirketlere pazarlamaya da başlayacaktır. Krumwiede'in bilim insanlarına yönelttiği suçlamalar, kendinin de uyduğu etik dışı bir düzenin yansımasıdır. Filmde antikorlar üretilip aşı geliştirilmeye başlandığında ise başka trajediler ortaya çıkacaktır.

Çünkü aşılarla ulaşmak için de farklı önlemler alınmak zorunda kalınacaktır. Başka bir açıdan bakıldığında, filmdeki olayların arka planında yer alan oldukça ilginç gerçekler de karşılıyor seyirciyi. İnsanların nasıl paniğe kapıldığı, sokağa çıkma yasakları, kapanan okullar, Dr. Cheever'in evinin aşı olduğu gerekçesiyle talan edilmesi, marketlerin basılması gibi kaotik görüntüler, bugün dünyada gördüğümüz sahnelere çok benziyor.

Diğer taraftan filmdeki bir başka çarpıcı olay da araştırma için Çin'e gönderilen bilim insanı Dr. Leonora Orantes'i bambaşka bir serüvenin bekliyor olmasıdır. Kendisi insanlara yardım etmeye çalışırken bir anda gizemli bir zincirin parçası ve hatta piyonu olduğunu fark ettiğinde, Çin'in bazı bölgelerinde yaşayan köylülerin ne acınası bir durumda olduğu anlaşılacaktır. Dr. Leonora, burada bir seçim yapmak zorunda kalacak ve neyi seçeceğini ise filmi izleyecek olanların merakına bırakmak en doğrusu olacaktır. Filmde ayrıca Çinli Sun Feng'in dilinden dökülen Fransa ve ABD'nin tedaviyi bulduğu, Dünya Sağlık Örgütü'nün durumu bildiği ve ABD ile işbirliği yaptığı bilgileri bugün de gerçek olabilir mi düşüncesi ile izleyicilerde soru işareti bırakabilir. Zira Dr. Leonora'nın kaçırılmasının ardındaki gerçekler, bu şüphenin izlerini barındırmaktadır. Dr. Cheever ise filmin fedakâr karakterlerindendir. Herkes için elinden geleni yapmaya hazırdır. Nihayetinde üretilen aşılar elde etme şansı olan az sayıdaki insanlardan biri olmasına rağmen, bunu başkalarının yararına kullanacak kadar onurlu bir bilim insanıdır. Ancak ne kadarına gücü yetecek, onu da filmi izleyenler görmeli.

Bütün bunlar olup biterken kameralar kişileri yakın markaja aldığı anda, bireysel dramlar da ortaya çıkıyor. Örneğin Bay Emhoff, gerçeklerden habersiz bir şekilde, kaybettiği karısının ve oğlunun yasını tutarken kızını da ciddi bir koruma altına alıyor. Ruhun ne kadar yıprandığı ise Matt Daimon'ın oyunculuk gücünden ileri geliyor. Bunun dışında çaresizce yardım arayışına giren insanların kendilerini kurtarmak adına düştükleri içler acısı durumun yarattığı kargaşa ortamı, çöplük içinde kalan sokakların itici görüntüsü, karantinaya alınan insanların umutsuz bekleyişi, kısacası toplumsal düzenin nasıl yerle yeksan olduğuna dair sinematik kurgunun görüntüleri, bugün karantinada olan seyirciyi dehşete düşürebilir. Zira benzer durumlara şahit olan bireyler olarak bu işin sonunun nereye varacağını düşünmeden edemiyoruz. Filmde, ölenlerin toplu mezarlara ilaçlanarak gömüldüğü ve etrafı mumyalanmış gibi maskeli insanların sardığı sekansları da eklersek, gerçekçi bir gerilimle baş başa kaldığımızı anlayabiliriz. İşin aslı filmi vurucu ve kalıcı yapan da işte tam olarak bu realist bakıştır. Birkaç ay öncesinde aklımıza bile gelmeyenlerin, beyaz perdeye yıllar önceden yansıdığını görmek, ister istemez izleyiciyi paniğe sürüklüyor. Film gerilim türüne daha da yakınlaştıran ise bu senaryonun gerçeğe dönüşmesidir zaten. Acı bir gerçek de insanlığın böylesi bir durumda ne kadar çaresiz kalabileceği, insanların nasıl bir kargaşa yaşayacağıdır. Kaldı ki bu durumun yakın zamanda İtalya gibi ülkelerde yaşandığı örneğini vermek de mümkündür. Filmin gerilimli müziği de ayrıca tedirginlik uyandırmakta oldukça başarılı diyebiliriz. Kısacası birçok açıdan ele alınabilecek, senaryosu ve kurgusuyla günlerce tartışılacak ve gündeme ışık tutması bakımından akıllarda uzun yıllar kalacak bu filmi sizlerin beğenisine sunuyor ve iyi seyirler diliyorum.

Bugün tüm yaşadıklarımızın bir daha hiçbir zaman olmaması ve bir an evvel güzel günlerde buluşarak filmleri sinema salonlarında izleyebilmek ümidiyle...

SURET

Hayal Perdesi

Orhan Kemal KOCABAŞ*

Suret-i zahiri bir zıll-ı hayaldir perde (Dış görünüşlerin, bir hayalin gölgesidir perde)
Alem-i kevni temaya misaldir perde (Alemin varlığını seyretmeye misaldir perde)
Mucid-i perde de bir zıll-ı hayaldir şimdi (Perdenin mucidi de hayalin gölgesidir şimdi)
Vakt-i müstakbele bir nispet-i haldir perde (Şimdiyi geleceğe bağlayandır perde)

(Karagöz perde gazellerinden bir kesit)

Karagöz oyununda perdeye yansıyan gölgeler, madumdur yani yoktur. Mevhumdur, yani aslı olmayandır. Derin tasavvuf kültüründe de âlem vehimdir, gerçek varlığı yoktur. İnsan da zanneder ki; âlem kendi başına oluşmuş, Hak'tan başka bir varlıktır. "Şunu bil ki kendin de bir hayalsin, bütün idrak ettiğin de, her şey de hayaldir. Şu hâlde bütün varlık âlemi de hayal içinde hayaldir." (Füsüs- ibn Arabi)

Görünen biçimlerin ve hayalin gölgesi olan perde, gerçekle hayalin (madde ve mananın, var olanla-yok olanın) arasında bulunmakta. Karagöz oyununda perde, güneşin (Hakkın) varlıklara yansıması neticesinde oluşan gölge gibidir. Hakikati örten bir örtüye benzer. Karagöz perdesinden yansıyan, belli belirsiz, değişen, yok olan gölgeler bu âlemdeki sürekli değişen varlıkları simgeler.

"Adam konuşmasını bilmezse ne yapsın"

Kuklacı aşkını itiraf edecek cesareti bulamayınca, kalbinin ihtilacını (çarpınmasını) kuklalara müracaat ederek dindiriyor. İşte o zaman saf genç kızın yüreğinde gerçeklerle hayaller (gölgeler) birbirine karışıyor. Aşk yeni öğrenen genç kız, kuklalardan gerçek aşkın ne olduğunu anlayabilecek mi? Kuklalar, gölgeler genç kıza hayal içinde hayale doğru sürüklerken, kuklacı ıstırabını dindirebilecek mi? Genç kız perdeyi kaldırıp hakikatle yüzleşebilecek mi? Burada perde gerçekle hayalin arasında da perde.

Perde hayatı bitirip sonsuz hayata geçişi de simgelemektedir. Perde kalktığında hakikat ile yüzleşecek insanoğlu. Hz. Ali perde kalksa yakinimde (imanımda) en ufak artış olmaz diyor. Aslında o bu dünyada perdeyi yaşarken kaldırırlardan. İmanda zaten görmek yok, inanmak var. İnanmak perdenin ötesine inanmak, yaratıcıya teslim olmak demek. İmanın bir hakikati de aklın (sebeplere takılıp kalan, müessirden çok esere takılan aklın) devre dışı kalmasıdır. Bu akıl, fikir bir yerde kalıyor, öteye geçemiyor. Bunu bu yüzden en güzel aşk sembolize ediyor. Yaratıcıya olan sonsuz aşk...

"Ekmek ne kadar Allah'ınsa Lili de o kadar Allah'ın Lili"

İşte perdenin ötesine ve önüne aynı saflıkla bakıp, heyecanlanan genç kız. Gerçekle gölgeyi, hakikatle hayali ruhunda birleştiren genç kız. Aynı saflıkla oluşan inanç, sakat kuklacının itiraf edemediği ama kuklalara söylediği aşkına da tercüman olmakta.

"Önemli olan kimi sevdiğin değil, ne kadar sevdiğindir." diyor, kuklacı Lili'ye. Çünkü biliyor, genç kızın sevgisinin, aşkının büyüklüğü, gücü her şeyi değiştirecektir.

"Çocukların Karagöz oyununda kuklaları oynatanın, konuşanın kim olduğunu zannettiklerine bir baksınlar? İşte âlem suretleri de tıpkı böyle çocuklar gibi, âlemi oyun ve eğlence sanırlar. Bilenler ise Allah'ın bunu bir mesel(sembol) olarak koyduğunu bilir ve ibret alırlar. Oyunun başında vassaf -baştaki gibi- bir gazel okuyarak, âlemin Allah ile olan durumunun, işte bu kuklaların kendilerini hareket ettirene nispetle olan durumu olduğunu ibret alsınlar diye bildirir. Bunu açıkladıktan sonra vassaf perdeden kaybolur (gayb olur)." (el-Fütuhât, ibn Arabi)

"Lilinin adamın boynuna çocukça ve çılgınca atılışı yok mu"

Perde açılır, kuklacı ve genç kız artık yüz yüzedir. Konuşan, dinleyen, oynatan, seyreden, hakikat ortaya çıkar. Geçmiş, şimdi, gelecek ve sonsuzluk gerçekleşir. İtiraf edilir ve aşk sonsuz olanla buluşur. Bunlar masaldır aynı zamanda. Masallardır hayatı besleyen, mucizeleri anlatan. İhtiyacımız ne kadar çok bu mucizelere...

Filmlerde, masallarda, şiirlerde asıl anlatılması gereken mucizeler aslında. Karagöz oyunu insanı direk gölgeler âlemine götürürken, filmler de insanı hayal dünyasının derinliklerinde seyahate çıkarıp mana âlemine taşımali. Gerçek sanat da bu olmalı.

1953 yapımı "Lili" filmi ve bu film üzerine Sezai Karakoç'un yazdığı düşünülen "Liliyar" şiiri konu edilerek bu yazı yazılmıştır.

**Hattat İsmail Hakkı İlkokulu Sınıf Öğretmeni*

ÜSKÜDAR

BAFAR

ÇEVİRİM İÇİ MESLEKİ GELİŞİM SEMİNERLERİ

“Mesleki Gelişim İçin Çevrim İçiyiz”

KENDİNİ **GELİŞTİR**
GELECEĞİ **DEĞİŞTİR**

ÇEVİRİM İÇİ MESLEKİ GELİŞİM SEMİNERLERİ

Sabahat ÖZGÖL*

Aklımdan her şey ne kadar da tıkrında diye geçirdim, açıkçası hafif bir endişe dalgasını içimden geçirmediğim değil, ne de olsa "mörfi kanunları" diye bir şehir efsanesi vardı.

Yan masamda oturan Zeynep Hoca'ya ve meslek liselerimizin tasarım grafik bölümünden stajyer öğrencilerimiz Nazlı, Hatice ve İrem'e 6-10 Nisan 2020 "Kendini Geliştir Geleceği Değiştir" seminer program afişleri için hadi başlayalım diyordum. Eğitimcilerin tarih, saat, konu başlıkları, nerede seminer verecekleri belli olmuştu. Salonlar ayarlanmıştı. Üniversitelere ve okullara görevlendirme yazılarımız gönderilmişti. İl dışından gelecek eğitimcilerimiz için konaklama ayarlanmış, yerleri ayrılmıştı. 6-10 Nisan II. Ara tatil öğretmen mesleki gelişim seminerleri için seminer/atölye/gezi ve konserlerden oluşan 277 programımız hazır. Geleceğin bu kadar değişeceği, eğitim hayatımıza bu kadar yeni şeyin bir çırpıda gireceği kimin aklına gelirdi ki...

Haberlerde bir virüs lafıdır dolaşıyordu ama uzak ülkelerde olan işlerdi bunlar(!) şu anda bizim için seminerlerimizden daha önemli olabilir miydi, küçücük bir virüs? Oysaki önümüzdeki bir iki gün içinde daha önceki hiçbir şey belki bu kadar önemli olmayacaktı. 45 yaşında biri olarak hayatımda daha önce çok büyük bir yokluk, felaket yaşamadım. Buna 1999 depremi de dâhil. Bu yaşadıklarımız hepsinden, her şeyden farklı bir durumdu.

13 Mart 2019 tarihinde Covid-19 diye bir virüsün dünyada pek çok ülkeyi etkisi altına aldığı, hatta bunun bir "pandemi" olduğu, ülkemize de geldiğini duyduğumda çok fazla telaşlanmamıştım. Çünkü bugünkü tarih itibarı ile küçücük bir virüsün ülkemizi ve dünyamızı bu kadar etkileyeceğini düşünememiştim. Bu çok normaldi. Böyle bir şeyi ancak bilim kurgu filmlerinde izlemek mümkündü. Her şey çarçabuk oluverdi. Kimse ne olduğunu bile anlamadan hayatımızın ortasına bir atom bombası düşüverdi.

Kimse ne olduğunu anlayamadı ve hala da çok anladığımızı düşünmüyorum. Bugün daha önce hiç duymadığımız kelimeler sıradan çok bildiğimiz kelimelermiş gibi küçükten büyüğe hepimizin diline yerleşmiş durumda. Ben, size sağlık ile olanları değil eğitim ile ilgili olanlarından bahsetmek istiyorum. Sağlık ile ilgili olanları zaten 7/24 tüm TV kanallarında beynimize kazınmak üzere yayınlanıyor. Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü olarak 2015 yılından beri yürüttüğümüz ve 6-10 Nisan 2020 tarihleri -II. ara tatil- arasında "Kendini Geliştir Geleceği Değiştir" öğretmen mesleki gelişim seminerleri projesi kapsamında yapmayı planladığımız seminer/atölye/konser ve gezilerden oluşan 277 programımız Covid-19 salgını nedeniyle iptal oldu. Bakanlığımızca 16 Mart 2020 tarihi itibarı ile eğitim öğretime zorunlu olarak ara verilerek ara tatil öne çekildi. Hepimiz bu sürecin 15 gün içinde biteceğini ve tekrar eğitim öğretime devam edeceğimizi sanıyorduk. Ancak uyandırdığımız her yeni gün bize daha da karamsar bir tablo çizmeye başladı. Neredeyse her akşam sağlık bakanımız ve milli eğitim bakanımız ekranlara çıkarak günlük raporlar veriyor, yeni alınan kararları bildiriyorlardı.

Bizi harekete geçiren nisan ayının tamamının tatil edilmesi oldu. İşin hiç de o kadar kolay bir süreç olmadığını ve hatta artık bu dönem için hiç okullarımıza dönemeyeceğimizi, eğitim öğretimin eskisi gibi olamayacağını fark ettik. Hemen kolları sıvayarak bakanlığımıza nasıl destek olabiliriz sorusuyla masaya oturduğumuzda öğretmenlerimizin beş yıldır büyük bir iltifatla katıldıkları seminer programlarına şu an her zamankinden daha fazla ihtiyaçları ortadaydı. Çünkü bu süreç, tüm toplumu derinden etkileyen ve bir adım sonrasını göremediğimiz belirsiz ve dipsiz bir kuyu gibiydi. Tüm meslek kolları çaresizlik ile işleri nasıl yürüteceklerinin planlarını yapıp çözüm önerileri oluştururken ve özellikle de bakanlığımız EBA üzerinden yapılacak eğitimleri milyonlarca öğrenciye nasıl ulaştıracağını çözümlerini bulmaya çalışırken bu büyük ailenin bir parçası olan Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü olarak bizim de bir şeyler yapmamız gerekiyordu.

6-10 Nisan 2020 tarihleri arasında yapacağımız seminer programlarını çevrim içi yapmaya karar verdik. Ekip olarak seminer programımıza katılacak tüm eğitimcilerimize seminerlerimize çevrim içi destek vermeleri hususunda bir mesaj oluşturarak gönderdik.

Neredeyse çoğundan olumlu dönüt alarak işe koyulduk. Üç dört gün gibi kısa bir süre içinde çevrim içi eğitimcilerimizin tarihleri, saatleri, konu başlıkları, hangi programla çevrim içi eğitim yapacakları hazır. Kaldığımız yerden devam edebildik. Seminer afişlerimiz hazır, sosyal medya hesaplarımızdan paylaşılmış, öğretmenlerimiz seminer tercihlerini yapmaya başlamıştı.

Tabii ki bu çalışma, bir ekip işiydi. Ekibimiz bu işin ne kadar önemli olduğunu farkındaydı. Çünkü hepimiz de öğretmendi ve şu an en çok neye ihtiyacımız olduğunu çok iyi biliyorduk. Gündeminde nabzını tutarak 13-30 Nisan 2020 tarihleri arasında 60 Webinar - 5 Çevrim içi Kurs ve onlarca çevrim içi araçtan oluşan seminerler dizisi öğretmenlerimizin istifadesine sunuldu. Kayıtların 10 Nisan 2020 itibarı ile başladığı programlarımızın tamamına yakını sadece iki gün içinde dolmuştu. Kafamızda pek çok soru işaretiyle yola çıktık. Nasıl yapacağımızı ilk defa deneyimlediğimiz bir programı yaklaşık 4500 öğretmenimize açmıştık. Bu sadece bizim değil eğitimcilerimizin de çok yeni deneyimledikleri bir şeydi. Hatta programdan önce bizi birkaç kez arayarak nasıl yapacağımızı sorduklarında biz de bu işte çok bilgili olduğumuz konusunda onları rahatlatan cümleler de kurmak durumunda kalabiliyorduk. İlk defa farklı çevrim içi konferans programları kullanıyor, ilk defa çevrim içi seminer düzenliyorduk. Eğitim gündemimize bir sürü yeni terim girmişti, ama sanki biz onlarla yıllardır beraberdik(!): webinar (ağ anlamına gelen 'Web' ile seminer anlamına gelen 'Seminar' kelimelerinin birleşiminden elde edilmiştir), toplantı ID'si (toplantı numarası), toplantı linki, fasilitatör (toplantı yöneticisi), ekran paylaşımı, padlet sanal pano...

13-17 Nisan 2020 tarihleri arasında seminerlerimizin ilk haftasında yaşadığımız acemiliği çok kısa bir sürede üzerimizden atmış olsak da inanılmaz yorulduk ve şunun farkına vardık ki; çevrim içi eğitim hiç de öyle sanıldığı gibi kolay bir iş değilmiş. Bizi en çok zorlayan iş ise, eğitim esnasında oluşabilecek ses, görüntü ile ilgili sıkıntılardı. Ve bu stres, program bitene kadar programı yöneten iki öğretmenimizi ve ilçeden takip eden şube müdürümüzü ve beni inanılmaz yormuştu. Hiçbir programda eğitimcilerimize ve öğretmenlerimize mahcup olmak istemiyorduk. Eğitimi veren de alan da memnun ayrılırsa çok mutlu oluyorduk.

20-24 Nisan 2020 tarihlerini kapsayan II. Hafta toplantı yönetici ekibimize dört arkadaşımız daha katıldı. Şube müdürümüz İshak Aslan başkanlığında sık sık toplantılar oluşturarak kullandığımız çevrim içi seminer toplantı programına dair pratiği arttırdık. Akşamları mütemadiyen yaptığımız toplantılarda, varsa o gün yaşanan sorunları masaya yatırarak ve çözüme kavuşturduk. Ayrıca seminerlerimiz esnasında seminer yöneticilerimiz tarafından katılımcılarımıza seminer hakkındaki görüşlerini anlık alabileceğimiz padlet sanal pano dönütlerinden aldığımız olumlu geri bildirimler ve sürecin uzayacağını da göz önüne alarak 5-22 Mayıs 2020 tarihleri arasındaki eğitimcilerimizi de hazırlamıştık bile.

Dünyanın ve ülkemizin yaşadığı, pek çok maddi-manevi kayba sebep olan bu felaket önce bana çok şey öğretti. İyimser düşünmek değil belki ama "her şerde bir hayır vardır" mantığı ile baktığımızda insanoğlu her şeye kısa sürede adapte olabilen ve yaşamda kalmayı başarabilen bir varlık olarak yaratılmış bence. Yaşadığımız her felaket bize hayatta kalmak için yeni şeyler öğretiyor. Belki de bu süreç değişerek veya dönüşerek farklı bir şekle bürünürken, biz bu felaket ile yaşamayı çoktan öğrenmiş olacağız...

Son olarak; çevrim içi seminerlerimizi yapma fikrine onay veren ve yolumuzu açan İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Sinan AYDIN'a; Şube Müdürümüz Sayın İshak ASLAN'a; sosyal medya duyurularımızı, afişlerimizi ve videolarımızı hazırlayan Zeynep KOCA'ya; seminer yöneticilerimiz Gamze ÖZEL, Tuğba TATLI CÖMERT, Zühal YILMAZ DOĞAN, Banu YURTSEVEN, Fatih ÇIRAKOĞLU, Sena DAĞDEVİREN, Hüseyin İNÖZ, Burcu YILMAZ'a; Kendini Geliştir Geleceği Değiştir seminer komisyonunda çok önemli konu başlıkları ile kıymetli eğitimciler ile iletişime geçen Selcan ÖZGÜR, Züleyha BİRİNCİ, Arzu YILDIRIM, Betül VURAL, Mehmet KONUK, Taciser Bilen SEZERMAN, Sündüz YORGANCIOĞLU arkadaşlarıma, yazılımcımız İsmail ÖZTÜRK'e ve strateji bölümünde resmi yazışmalarımızı yapan Birgül KAYMAK, Ahmet DURU ve Sami PEHLİVAN'a sonsuz teşekkürler...

ÇEVİRİM İÇİ SEMİNERLERİMİZE ÖĞRETMENLERİMİZDEN GELEN BAZI GERİ DÖNÜTLER

24/04/2020 Dr. Neslihan PEHLİVAN AĞIRAKÇA "Ailede Din Eğitimi" semineri sonrası

Hocamıza teşekkürümü sunmuştum gerçekten bir harika ve devamını bekliyoruz inşallah. Üsküdar strateji geliştirme ekibi olarak bu fırsatı sağladığınız için çok teşekkür ederiz ASUMAN TETİK Gülsüm hocamıza teşekkür ediyorum tek kelimeyle harikaydı enerjisine, sakın, tane tane anlatmasına hayran kaldım. Paylaştığı bilgiler de çok değerli. Tekrar teşekkür ediyorum. ASUMAN RÜSTEM Seminerinize ulaşmak için önce telefonda epey uğraştım. Sonra bilgisayardan deneyince sorunu çözdüm. Yarım saatlik kısmını dinleme fırsatım oldu. Ağzınıza sağlık. Özellikle kitap tavsiyeleri çok fayda sağlayacak. Bu imkânı sağladığınız için ayrıca teşekkür ederim. NURNİHAL Teşekkür ederiz. Dilinize, yüreğinize sağlık. Gülsüm Hocam Ayşe Evren SARI

16/04/2020 Prof Dr. Sinan CANAN "Yeni Dönemde İnsan, Okul ve Öğrenme" semineri sonrası

Her zamanki gibi harika bir kapı araladı bizlere Sinan hocam. Mevcut düzenin değişmeye başladığını ve biz eğitimcilerin bu sürece ayak uydurması gerektiğini vurguladı. İlham verdiği için Sinan hocamıza ve programların düzenlenmesinde emeği geçen Üsküdar İlçe Milli eğitim Müdürlüğümüze teşekkür ederim. Hilal AKBABA Bu kaosu olabildiğince sonuçlandırmak için Sinan hocamın dediği gibi biz eğitimcilere büyük görev düşüyor. Bu webinarın gerçekleşmesine vesile olan herkese Sinan hocama müteşekkirim. N. Öykü ÜLKER Verimli bir seminerdi. Katkısı olan herkese teşekkürler. Özden KÖROĞLU BEDER

14/04/2020 Dokumacı Fırat NEZİROĞLU "Gelenekten Moderne Kimlik Arayışları" semineri sonrası

Bu da giyilir mi dediğim kıyafetlere bakış açımı değiştirdiniz. Çok teşekkürler. Namık Kemal BOSTAN

Çok güzel bir seminerdi. Kendi adıma bir bakış açısı kazandırdı. Emeğinize sağlık. Esra POYRAZ Kendi kültürümüze yeni bir bakış açısı kazandırdınız, üretmekle ilgili ilham oldunuz, çok teşekkürler Semiha ÇIBIK

Kendi yorumunuz ve içtenliğinizle bizi kendinize hayran bıraktınız. Her şey için çok teşekkürler.

14.04.2020 Doç. Dr. Mustafa OTRAR "Sağlıklı Gelişim için Çocuk ve Gencin Doğası Ne Bekler?" semineri sonrası

Akıcı ve etkili sunumu için hocamıza çok teşekkür ederiz. Engin ÖZBEK

Eğitici ve keyifli bir seminerdi Teşekkürler. Ayla ATIŞ BAYRAKTAR

Çok yararlı ve dolu dolu bir seminer oldu. Teşekkürler. Zehra ALTAŞ

Değerli hocam, daha uzun sürmesini istediği güzel bir seminer oldu. Teşekkür ederim. Banu YURTSEVEN

22.04.2020 Cavit YEŞİLDAĞ "Öğrenme Güçlüklerinde Pedagojik Uygulamalar" semineri sonrası

Benim için çok faydalı farkındalık uyandırıcı bir eğitimdi. Bir meslek lisesinde matematik öğretmeniyim. Dersler sırasında benzer güçlükler yaşadığımız oluyor. Sizin eğitiminizden sonra zihnimde neleri farklı yapmam gerektiği ile ilgili bazı düşünceler canlandı. Çok teşekkürler. Çok güzel bir eğitim ve farkındalık oldu. Kendim ve öğrencilerim adına çok teşekkür ederim. Emeği geçen herkese çok teşekkür ederiz. İyi ki Üsküdar'da öğretmeniz.

KARA GÜN DOSTU

MESLEKİ ve TEKNİK EĞİTİM

Hamit ARSLAN*

2019 yılının Aralık ayında Çin' in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve Covid-19 olarak adlandırılan koronavirüs ülkemiz dahil olmak üzere 180'in üzerinde ülkeye yayılmış durumdadır. Dünya sağlık örgütü (DSÖ) daha sonra bu durumu küresel salgın anlamına gelen "pandemi" olarak ilan etti. Covid-19 terimi Corona'nın co'su, virüsün vi'si ve İngilizce hastalık kelimesinin (disease) d'sinden türetilmiştir. 19 ise 2019 yılında ortaya çıktığını ifade etmektedir. Ülkemizde ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde görüldü. Bugün itibariyle tüm dünya ülkelerindeki vaka sayısı 3,5 milyonu ölümcül vaka sayısı ise 250 bini aşmış durumdadır.

Teknolojik ve bilimsel anlamda kendilerini en gelişmiş kategorisinde gören ülkeler dahil tüm uluslar bu salgına hazırlıksız yakalandılar. Hazırlıklı olduklarını iddia edenler başlangıçta durumun ciddiyetini önemsemediler ancak bunun bedelini çok ağır olarak ödediler ve hâlâ ödemeye de devam etmektedirler. Çok şükür ülkemiz olayın ilk görüldüğü andan itibaren en üst yönetiminden sokaktaki vatandaşımıza kadar herkes üzerine düşen görev ve sorumlulukları harfiyen yerine getirdi. Bu özverili ve gayretli çalışmaların sonucunu son günlerdeki vaka, hasta ve ölüm

sayılarındaki düşüşlerle almış bulunuyoruz. Ancak yakalamış olduğumuz bu iyimser tablo asla bizleri rehavete düşürmemeli ve tedbirleri elden bırakmamalıyız.

Gelinen bu süreçte Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerimiz neler yaptı? Bu mücadelenin hangi aşamalarında ne gibi görevler aldı?

Koronavirüs döneminde maalesef bütün eğitim öğrenim kurumlarının kapıları kapanmak zorunda kaldı. Bu ilim ve irfan yuvalarının kapıları asla kapalı kalmamalıydı. Hele böylesi dönemlerde kapıları asla kapalı olamazdı. İşte burada göğsümüz kabartarak ve gururla söyleyebiliriz meslek liselerimiz her zaman olduğu gibi bu sıkıntılı süreçte de tıpkı Hızır gibi devletimizin imdadına yetişti. 81 ilimizin en ücra köşesine varıncaya kadar her bölgedeki meslek liselerimiz, olgunlaşma enstitülerimiz ellerini taşın altına koymaktan çekinmediler. Değil ellerini tabiri caizse canları pahasına gövdelerini taşın altına koydular. Her okulumuz, imkânları ölçüsünde, en basitinden en modernine varıncaya kadar sağlık ve temizlik malzemelerini kıt imkânlarına rağmen ürettirler. Peki neler mi yaptı bu okullarımız, gelin birlikte bir göz atalım.

İlk koordinasyon MEB' da başladı. Daha sonra il ve ilçeler düzeyinde toplantılara devam edildi. Bu toplantılarda hangi okulumuz neler yapabilir, bu çalışmanın neresinde görev alabilir bunlar belirlendi. Görev dağılımdan sonra okul müdürleri başkanlığında alan ve dal şefleri toplantıları düzenlenerek görev almak isteyen gönüllüler belirlendi. Bu organizasyon ve planlamalar sonunda da kollar sıvandı, tezgahların start düğmelerine basılarak çalışmalara başlandı.

Başlangıçta temizlik ve dezenfektan malzemeleri üretildi. Bu ürünler bir yandan sağlık kuruluşlarının ihtiyaçlarını karşılarken diğer taraftan okullarımızın koronavirüs kapsamındaki temizlik çalışmalarında da kullanıldılar. Daha sonra ürün çeşitliliğine gidilerek maske, koruyucu tulum, yüz koruyucu maske üretimlerine başlandı.

Bazı okullarımız geline bu noktaları kendileri için yeterli görmediler ve çıktılarını daha da yükselttiler. Yani sadece maske ve yüz maskesi üretmekle kalmadılar bunları üreten makinaların imalatlarını da gerçekleştirdiler. Başlangıçta manuel olarak ve düşük tempoda yapılan üretimlerden birden makinalı üretimlere geçiş yapıldı. Böylece üretim kapasiteleri tahmin edilenlerin çok çok üstünde olmaya başladı. Bazı okullarımız 3D yazıcılarla yapılan maske üretimlerindeki uzun imalat süreci ve maliyeti dikkate alarak bu işi endüstriyel kalıplarla üretme yoluna gittiler. Böylece değişik tür ve özellikte maske üretmeyi başardılar. Tabi ki bunun sonucunda daha seri ve daha ucuz maliyetle üretmeyi başardılar neticede çok daha hızlı bir üretim ortaya çıktı.

Elbette yapılan çalışmalar sadece bunlarla sınırlı değildi ve olamazdı. Bazı okullarımız solunum cihazı ürettir. Hatta bu işi bir adım ileriye taşıyarak uzaktan kumandalı solunum cihazı, ultraviyole (UVC) hava sterilizasyon cihazı, kumandalı ve zaman ayarlı ultraviyole hava sterilizasyon cihazı, izole numune alma ünitesi, ozon hava dezenfektan cihazı, temassız kızılötesi termometre cihazı, video laringoskop cihazlarını ürettir.

Covid-19 ile mücadelede ilk şart izolasyon ve mesafenin korunmasıdır. Laringoskop cihazı sayesinde hasta ile doktor arasındaki temas minimum seviyeye indirilmiş oldu.

İstanbul, Tekirdağ, Bursa ve Hatay'da da M.T.A.L de 4 Ar-Ge merkezi kuruldu. İlk adım olarak cerrahi maske makinesi, solunum cihazı ve N95 maske makinesi üretimi çalışmalarına başlandı. Bu çalışmalar sonucunda İstanbul'da cerrahi maske makinesi ve solunum cihaz üretimleri başarıyla gerçekleştirildi. Meslek liseleri hem üretiyor, üretirken geliştiriyor ve bütün bunları yaparken de teknoloji merkezleri haline gelmeye devam ediyor. Bazı okullarımızda EBA TV uzaktan eğitim çalışmaları yapıldı. Böylece okul ve sıralarından uzakta kalan öğrencilerimizin eğitimlerini eksiksiz olarak tamamlama çalışmalarına katkıda bulundular.

Bugünkü geline noktada üretilen sağlık ürünlerinin sayısı ve miktarı çoktan milyonları aşmış bulunuyor. Meslek liselerimizin idarecisinden öğretmenine kadar her kademedeki çalışanı sayesinde ülkemizde Covid-19 ile mücadelede hiçbir tıbbi ürün ve cihazın eksikliği hissedilmemiştir. Üretilen bu ürünler 55'in üzerinde ülkeye yardım malzemesi olarak gönderilmiştir.

Çok erken olmamakla beraber ülkemizin Covid-19 pandemisinden başarıyla çıktığını şu an itibarıyla söylemek sanırım aşırı iyimserlik olmaz. Meslek liselerimizin bu süreçte tabiri caizse koronavirüs ile mücadelede yıldızı parlamakla kalmadı bu mücadelede bir destan yazdılar. Ülkemiz ihtiyaçlarını karşılarken hem ürettirler hem de kendilerini geliştirdiler. Hatta geliştirmekle kalmadılar birer teknoloji merkezi haline dönüşmeyi başardılar. Böylece bu okullarımız isimlerinden sık sık söz ettirmekle kalmadı ülkemiz için ne kadar vazgeçilmez olduklarını bir kez daha kanıtlamış oldular.

**Haydarpaşa MTAL. CAD/CAM Lab. Şefi*

ÜSKÜDAR FAALİYET BÜLTENİ

Hüseyin TÜRKMEN* - Zeynep KOCA**

UZAKTAN EĞİTİM BAŞLADI.

Koronavirüs önlemleri kapsamında eğitim ve öğretime 16 Mart itibariyle ara verildi. Millî Eğitim Bakanımız Ziya SELÇUK'un uzaktan eğitim zilini çalmasıyla 23 Mart 2020 Pazartesi günü saat 09.00'da EBA TV yayına başladı.

RESMÎ OKUL/KURUM MÜDÜRLERİ TOPLANTILARI GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Covid-19 Pandemi sürecinde İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN'ın başkanlığında, resmî okul/kurum müdürleri toplantıları, video konferans yöntemi ile gerçekleştirildi.

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜMÜZ EBA TV ÇEKİMLERİNİ ZİYARET ETTİ.

İl Millî Eğitim Müdürümüz Levent YAZICI ve İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN, Tenzile Erdoğan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesinde devam eden "EBA TV Uzaktan Eğitim Programı" çekim çalışmalarını yakından takip ettiler.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRÜMÜZ EBA TV ÇEKİMLERİNİ ZİYARET ETTİ.

Din Öğretimi Genel Müdürümüz Nazif YILMAZ Tenzile Erdoğan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesinde gerçekleştirilen TRT - EBA TV çekimlerini ziyaret ettiler.

Genel Müdürümüz, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ile İHL Meslek Dersleri içeriklerini ve çekimlerini takip ederek bilgi aldılar.

VEFA SOSYAL DESTEK GRUBU VE SEYAHAT İZİN KURULU

Tek başına yaşayan ve ihtiyaçlarını karşılayacak bir yakını bulunmayan, 65 yaş üstü ile kronik rahatsızlığı olan vatandaşlarımıza yönelik Kaymakamlığımızca oluşturulan Vefa Sosyal Destek Grubunda yönetici ve öğretmenlerimiz görev yapmaktadırlar.

Ayrıca Seyahat İzin Kurulunda, Şube Müdürlerimiz ve Okul Müdürlerimiz görev yapmışlardır.

BELEDİYEMİZ TARAFINDAN OKULLARIMIZ DEZENFEKTE EDİLDİ.

Tüm okullarımız koronavirüse karşı Üsküdar Belediyesi tarafından dezenfekte edildi. Belediyemize katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

KOLONYA VE MASKE DAĞITIMI

Üsküdar'da 65 yaş üstü 56.189 büyüğümüze kolonya ve maske dağıtım işinde merkez Türkan Sabancı Görme Engelliler Okulu olmak üzere Henza Akın Çolakoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi, Capitol Ortaokulu ve Üsküdar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi okullarımızdan yapılarak, kullanılan araçlar da Müdürlüğümüz tarafından koordine edilmiştir.

TEMEL EĞİTİM OKULLARIMIZA DEZENFEKTAN ÜRÜNÜ DAĞITIMI GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Bakanlığımız ödeneğiyle Beykoz Barbaros MTAL döner sermayesinden temin edilen dezenfektan ürünleri Temel Eğitim okullarımıza dağıtıldı.

BEYLERBEYİ SABANCI OLGUNLAŞMA ENSTİTÜSÜ MERKEZLİ MASKE, ÖNLÜK, TULUM DİKİMİ VE ÜRETİMİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Belediyemizin desteğiyle Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsü merkezinde Mithatpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin dikiş makinesi desteği ile maske, sağlık çalışanları için siperlik, önlük ve tulum üretimi ve dikimi gerçekleştirildi.

Ayrıca üretilen maskelerin dikim işlemi, Halk Eğitim Müdürlüğü, Cumhuriyet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Gazi Mustafa Altıntaş İlkokulu ve Yavuztürk İlkokulunda gönüllü öğretmen ve velilerimizin katkılarıyla sağlandı.

KAYMAKAMIMIZ MURAT SEFA DEMİRYÜREK, SABANCI OLGUNLAŞMA ENSTİTÜSÜNÜ ZİYARET EDEREK BİLGİ ALDILAR.

Kaymakamımız Murat Sefa DEMİRYÜREK, İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN ve Belediye Temizlik İşleri Müdürü Mustafa AKTAŞ; Beylerbeyi Sabancı Olgunlaşma Enstitüsünde gerçekleştirilen maske üretimi ile maskeye lastik dikimi, sağlıkçılar için özel elbise ve tulum dikimi atölyelerini ziyaret ederek bilgi aldılar.

BİLSEM MERKEZLİ SAĞLIK ÇALIŞANLARI İÇİN SİPERLİKLİ MASKE ÜRETİMİ YAPILDI.

İlçemiz Ahmet Yüksel Özemre Bilim ve Sanat Merkezinde; İTO Marmara Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kandilli Kız Lisesi, Tenzile Erdoğan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Hacı Rahime Ulusoy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin desteği ile siperlikli maske üretimi ve teslimatı gerçekleştirildi.

Okullarımızdan Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesi, Türkan Sabancı Görme Engelliler Okulu, Atatürk Ortaokulu, Çamlıca Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Hezarfen Ahmet Çelebi Ortaokulu, Şehit Cengiz Hasbal Ortaokulu, Kısıklı Şehit Hüseyin Dalgılıç Ortaokulu 3D yazıcı desteği sağladılar.

HAYDARPAŞA MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİNDEN AYAK KONTROLLÜ DEZENFEKTAN KULLANMA APARATI VE SİPERLİK ÜRETİMİ

Haydarpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, teması azaltmak için ayak kontrollü dezenfektan kullanım aparatı ürettiler.

Ayrıca Haydarpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Makina Teknolojisi Alanı öğretmenlerimiz, 3D Yazıcı ile prototipini oluşturarak, Üsküdar Sağlık Müdürlüğü'nden onayı alınan, CNC ile kalıbı hazırlanan yüz siperliği, enjeksiyon tezgahlarında üreterek sağlık ve güvenlik personeline destek vermektedir.

OKULLARIMIZIN ÜRETTİĞİ KORUYUCU SAĞLIK MALZEMELERİ HASTANELERE TESLİM EDİLDİ.

Müdürlüğümüz koordinesinde okullarımız tarafından üretilen siper maske, cerrahi önlük, tulum ve cerrahi maskeler; Üsküdar İlçe Sağlık Müdürlüğü, Siyami Ersek Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üsküdar Devlet Hastanesi ve Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesine, üretilen malzemelerin teslim edilmiştir.

DEZENFEKTAN VE ÇAMAŞIR SUYU ÜRETİMİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Üsküdar Şeyh Şamil Mesleki ve Teknik Anadolu Lisemiz, Covid-19 salgını nedeni ile yüzey dezenfektanı ve çamaşır suyu üretimini gerçekleştirmiştir.

İPKB DİREKTÖRÜ GÖKHAN ELGİN, HAYDARPAŞA MTAL'Yİ ZİYARET ETTİLER.

İl Millî Eğitim Müdürümüz Levent YAZICI, İstanbul Proje Koordinasyon Birimi Direktörü Gökhan ELGİN ve İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN, Haydarpaşa MTAL'yi ziyaret ederek salgınla mücadelede ihtiyaç duyulan ürünlerin üretimi ile ilgili bilgi aldılar.

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI ÇELENK KOYMA TÖRENİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 100. Yıl Özel Kutlamaları kapsamında; İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN'ın katılımlarıyla Şemsipaşa Atatürk Anıtı'na asgari personel ile birlikte sosyal mesafeye riayet edilerek çelenk koyma töreni gerçekleştirildi.

BAKANIMIZ SAYIN ZİYA SELÇUK, ÖĞRETMENLERİMİZE TEŞEKKÜR ETTİLER.

Milli Eğitim Bakanımız Sayın Ziya SELÇUK, TRT EBA TV çekimlerinin gerçekleştirildiği Tenzile Erdoğan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesine video konferans yöntemi ile bağlanarak, İl Millî Eğitim Müdürümüz Levent YAZICI, İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN ve görev yapan öğretmenlerimize teşekkür ettiler.

4006 TÜBİTAK BİLİM FUARLARINDA 30 OKULUMUZ DESTEK ALMAYA HAK KAZANDI.

4006 Tübitak Bilim Fuarları Destekleme programı kapsamında, İlçemizden 30 okulumuz destek almaya hak kazanmıştır.

Okullarımızı tebrik eder, başarılar dileriz.

TÜBİTAK LİSELER ARASI İHA YARIŞMASINDA ÜÇ OKULUMUZ YARIŞMAYA HAK KAZANDI.

Tübitak Liseler Arası İnsansız Hava Araçları (İHA) Yarışması kapsamında üç okulumuzun başvurusu kabul ederek yarışmaya hak kazanmıştır. Okullarımızı tebrik eder, başarılar dileriz.

- Haydarpaşa Lisesi
- Henza Akın Çolakoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi
- Validebağ Fen Lisesi

19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI ÇELENK SUNMA TÖRENİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı çelenk sunma töreni, Şemsipaşa Atatürk Anıtı'nda gerçekleştirildi.

NİSAN VE MAYIS AYI ÖĞRETMEN MESLEKİ GELİŞİM ÇEVİRİM İÇİ SEMİNERLERİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

"Kendini Geliştir Geleceği Değiştir" projesi kapsamında; öğretmenlerimize yönelik Mesleki Gelişim Çevrim İçi Seminerleri, 13-30 Nisan 2020 tarihleri arasında 60 webinar ve 5 çevrim içi kurs; 5-22 Mayıs 2020 tarihleri arasında da 62 webinar ve 5 çevrim içi kurs olarak gerçekleştirildi.

LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) İŞ VE İŞLEMLERİ İLE İLGİLİ TOPLANTI RESMİ VE ÖZEL OKUL MÜDÜRLERİYLE GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN'ın başkanlığında LGS İş ve İşlemleri ile ilgili "Resmî ve Özel Okul Müdürleri Bilgilendirme Toplantısı" gerçekleştirildi.

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜMÜZ VE İLÇE MÜDÜRLERİMİZDEN, KIZILAY'A DESTEK

İl Millî Eğitim Müdürümüz Levent YAZICI, İlçe Millî Eğitim Müdürümüz Sinan AYDIN ve diğer İlçe Millî Eğitim Müdürlerimiz ile birlikte bu zor günlerde Kızılay'a ve halkımıza destek olmak için Üsküdar Meydandaki Kan verme etkinliğine katıldılar.

*İlçe Millî Eğitim Şube Müdürü **İlçe MEM Özel Büro

GENÇLERİMİZİ İYİLERLE VE İYİLİKLERLE ARKADAŞ EDİYORUZ!

usgem34 | www.usgem.org

**Eğitim - Kültür - Sanat - Spor - Bilim - Teknoloji - Şahsiyet Okulu - Aile Okulu - Veli Seminerleri -
Liseye Hazırlık - Üniversiteye Hazırlık - Kamplar - Sosyal Faaliyetler - Okul Takviye Dersleri -
Robot ve Yazılım Eğitimi - İstihdam**

14 FARKLI MEKÂN
2007'TEN BUGÜNE 120.000+ ÖĞRENCİ
2018-2019 35.000+ ÖĞRENCİ

2 KAMPÜS
2012'DEN BUGÜNE 7.000+ ÖĞRENCİ
2018-2019 2.000+ ÖĞRENCİ

2011'DEN BUGÜNE 30.000+ ÖĞRENCİ
2018-2019 15.000+ ÖĞRENCİ

2014'TEN BUGÜNE 1.000+ ÖĞRENCİ
2018-2019 500+ ÖĞRENCİ

2016'DAN BUGÜNE 400+ ÖĞRENCİ
2018-2019 400+ ÖĞRENCİ

2014'TEN BUGÜNE 70.000+ ÖĞRENCİ
2018-2019 20.000+ ÖĞRENCİ

2014'DAN BUGÜNE 970+ GİRİŞİMCİ
2018-2019 120+ GİRİŞİMCİ

2014'TEN BUGÜNE 146.000+ ZİYARETÇİ
2018-2019 AYLIK 3.000+ ZİYARETÇİ

BUGÜNE KADAR
10.000+ İSTİHDAM

7 SPOR SARAYI
BUGÜNE KADAR 150.000+ ÜYE
2018-2019 116.000+ ÜYE

BARBAROS GÜZEL
SANATLAR AKADEMİSİ
2018-2019 700+ ÖĞRENCİ

NEYMEKÂN BAĞLARBAŞI
MİLLET KİRAATHANESİ

NEYMEKÂN SAHİL
MİLLET KİRAATHANESİ

@usgem34
www.usgem.org

iyi ki GENÇLER var!

iyi ki ÖSKÜDAR var!

www.uskudarbilid
www.uskudarbilid.tr / 441 8270

MESLEKİ ve TEKNİK ANADOLU LİSELERİ

Tanıtım Kitabı

Mesleğini Bul Geleceğini Kur

Öğrencilerimizin
liseye geçiş tercih süreçlerinde
istifade edebilecekleri
ve Üsküdar'da bulunan
Mesleki ve Teknik Anadolu
Liselerimizdeki alanlarla ilgili
bilgilerin bulunduğu
kitabımız yayımlandı.

Karekodu okutarak
kitabımıza
elektronik ortamda
ulaşabilirsiniz.

